

Toelichtingsdocument Ontwikkelings- en Onderzoeksprojecten en Haalbaarheidsstudies

VERSIE JULI 2022

Overzicht van de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de vorige versies van juli 2021 en januari 2022.

Klimaatplan

Voor projecten ingediend vanaf 1 oktober 2022 dient bij de steunaanvraag een **toelichting van het klimaatplan** gevoegd te worden wanneer de (mede)aanvrager:

- een *grote onderneming* is volgens de [Europese kmo-definitie](#)
OF
- een *finaal energieverbruik van meer dan 0,1 PJ (petajoule) op vestigingsniveau* heeft. Ter info: 0,1 PJ finaal energieverbruik komt overeen met 27,8 GWh elektriciteit, gas, stookolie, diesel, warmte, ...
Hierbij wordt gekeken naar de vestiging in Vlaanderen waar het grootste gedeelte van de valorisatie van de gevraagde steun zal plaatsvinden.

De aanvrager maakt hiervoor gebruik van [het sjabloon op de VLAIO-website](#).

Het indienen van een toelichting van het klimaatplan geldt als ontvankelijkheidscriterium voor de steun, vanaf 1/10/2022. Als overgangsmaatregel kan voor steunaanvragen in de periode van 1/10/2022 t.e.m. 31/12/2022, de toelichting van het klimaatplan na de steunaanvraag worden ingediend tot uiterlijk 1/1/2023 of kan de aanvrager voor de betrokken vestiging toetreden tot een energiebeleidsovereenkomst (EBO) voor de periode 2023-2026 tot uiterlijk 1/1/2023.

Een specifieke aanpak geldt voor aanvragers die tot een EBO zijn toegetreden voor de betrokken vestiging (enkel mogelijk voor vestigingen met een finaal energieverbruik van meer dan 0,1 PJ). Als de aanvrager is toegetreden tot de EBO-VER, dan volstaat de klimaatroadmap welke in dat kader moet worden ingediend bij het Verificatiebureau als klimaatplan voor VLAIO. Bij het toetreden tot de EBO voor een niet-VER bedrijf, dient het klimaatplan uiterlijk op 31/12/2024 bij VLAIO te worden ingediend. Deze bedrijven vullen wel hoofdstuk 1 in van de toelichting van het klimaatplan.

Gewijzigde beoordeling valorisatie

Voor projecten ingediend vanaf januari 2022 wijzigt de valorisatie beoordeling als volgt:

- Er dient een hefboom 10 behaald te worden, i.e. de totale toegevoegde waarde van het project in Vlaanderen gedurende de valorisatieperiode (standaard 5 jaar na afloop van het project) dient minstens 10 keer de subsidie te bedragen.
- Enkel de economisch toegevoegde waarde mag in beschouwing worden genomen voor de berekening van de hefboom. De maatschappelijke impact blijft relevant, maar wordt niet meer meegenomen in de berekening van de hefboom.

Een meer gedetailleerde uitwerking van deze wijzigingen is terug te vinden onder de rubriek '[Toelichting toegevoegde waarde voor Vlaanderen](#)'.

Personeelsleden van bedrijven die gebruik maken van de specifieke federale maatregel van gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor Young Innovative Companies, kunnen per 1 januari 2022 niet meer in de projectbegroting worden opgenomen. Er wordt aangeraden om een beroep te doen op de versoepelde federale maatregelen voor belastingkorting voor O&O medewerkers.

Inhoudsopgave

Klimaatplan	2
Gewijzigde beoordeling valorisatie	2
Situering	5
Algemene kenmerken van de regeling	6
Aanvragers	6
Bedrijfspartners, onderzoekspartners en onderaannemers	8
Samenwerken	9
Verdeling van eigendomsrechten bij samenwerking met een onderzoeksorganisatie	11
Steunbare activiteiten en steunpercentage	12
Bepalen van het basissteunpercentage	13
Onderzoeks- versus ontwikkelingsprojecten	13
Omschrijving van onderzoeksprojecten (50% basissteun)	13
Omschrijving van ontwikkelingsprojecten (25% basissteun)	14
Haalbaarheidsstudies	14
Totale omvang van het steunpercentage	15
Tot hoever in het traject kan er steun gegeven worden?	15
Projectbegroting	17
Omvang van de subsidie	17
Cumulatie met andere overheidssteun binnen hetzelfde project	17
Algemene aspecten van de behandeling van een projectaanvraag	18
Begeleiding en voorbespreking (optioneel)	18
Indienen van een aanvraag	18
Ontvankelijkheid	18
Maximaal steunvolume	20
Startdatum	20
Evaluatieprocedure	20
Toelichting toegevoegde waarde voor Vlaanderen	21
Algemene afspraken omtrent impact evaluatie	23
Beoordelings- en selectiecriteria	24
Georganiseerd beroep	26
Klacht	26
Geheimhouding	26

Rechten en plichten verbonden aan subsidietoekenning	27
Overeenkomst (middelenverbintenis)	27
Samenwerkingsovereenkomst	27
Uitbetaling van de subsidie	28
Verslaggeving	29
Bijlage 1: Selectiecriteria voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten	30
Bijlage 2: Selectiecriteria voor haalbaarheidsstudies	39
Bijlage 3. Toelichtingen bij het omgaan met TRL	43

Situering

Dit toelichtingsdocument behandelt de algemene kenmerken van bedrijfsinnovatiesteun projecten. Drie projecttypes worden onderscheiden naargelang de beoogde innovatieactiviteiten, nl. ontwikkelingsprojecten, onderzoeksprojecten en haalbaarheidsstudies. Binnen de projecttypes worden specifieke modaliteiten vastgelegd.

Een onderneming kiest zelf het projecttype waarvoor ze een steunaanvraag wil indienen. De keuze van het projecttype kan eventueel tijdens de behandeling van de projectaanvraag nog worden bijgestuurd. De projecttypes en hun modaliteiten worden verder in de tekst toegelicht.

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) stimuleert innovatie in het Vlaams Gewest door het geven van financiële steun via het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en door het verstrekken van dienstverlening aan ondernemingen, onderzoeksorganisaties en personen die innoveren.

Via bedrijfsinnovatiesteun hebben Vlaamse ondernemingen toegang tot directe financiële steun voor projecten met het oog op de opbouw van kennis en de ontwikkeling van innovatieve oplossingen. Prioriteit gaat naar projecten met een hoger risico en een grotere potentiële impact in Vlaanderen op economisch en/of maatschappelijk vlak.

De belangrijkste kenmerken van bedrijfsinnovatiesteun zijn:

- Bedrijfsinnovatiesteun is toegankelijk voor alle ondernemingen met (toekomstige) exploitatiezetel en onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in het Vlaamse gewest. Voorwaarde hierbij is wel dat de ondernemingen op termijn de resultaten van de projecten toepassen (valoriseren) in Vlaanderen.
- Samenwerking met ondernemingen en onderzoeksorganisaties in binnen- en buitenland is mogelijk.
- Er is geen voorkeur voor bepaalde sectoren, toepassingsdomeinen of kennisgebieden.
- Projecten met militaire affiniteit of die projectresultaten (kunnen) beogen met militaire affiniteit kunnen onder bepaalde voorwaarden voor subsidie in aanmerking komen. Meer info over de voorwaarden en modaliteiten met betrekking tot projecten met mogelijke militaire affiniteit vind je hier.
- De beoogde innovatie kan zowel technologisch als niet-technologisch zijn.
- Voor steunbare projecten definieert de aanvrager specifieke en meetbare projectdoelstellingen en werkt de aanvrager een overtuigende business case uit.
- Een steunbaar project impliceert dat ook de activiteiten erin steunbaar zijn. Meer toelichting daarover vind je verderop in dit document. Activiteiten die kennisverwerving voor innovatie ondersteunen komen in aanmerking voor steun, onafgezien van het feit of deze activiteiten op zich technologisch zijn van aard of niet.
- Naargelang de beoogde innovatieactiviteiten zijn drie verschillende projecttypes mogelijk: ontwikkelingsprojecten, onderzoeksprojecten en haalbaarheidsstudies.
- Het steunpercentage bedraagt voor ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies minimaal 25% en maximaal 50% van de aanvaardbare kosten van de projectbegroting en bedraagt voor onderzoeksprojecten maximaal 60% van de aanvaarde kosten van de projectbegroting.
- Aanvragen voor innovatiesteun kunnen op ieder moment doorheen het jaar worden ingediend en worden individueel behandeld.
- De behandeling van een projectaanvraag verloopt interactief. De interactie tussen de aanvrager(s) en VLAIO (projectadviseur) staat centraal.

- Ontwikkelingsprojecten boven de 500 kEUR subsidie en onderzoeksprojecten worden steeds geëvalueerd met medewerking van externe deskundigen, die schriftelijk geraadpleegd worden. Voor ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies onder de 500 kEUR subsidie kan dit zonder externe deskundigen. Indien nodig en om de aanvrager(s) maximale kansen te bieden, kan mondeling of schriftelijk advies van externe deskundigen ingewonnen worden.

Steuntoekenning door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen in kader van bedrijfsinnovatiesteun gebeurt op basis van:

- het Besluit van de Vlaamse regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling met een kennisintensief karakter in Vlaanderen (B.S. 20.06.2017) als het gaat om onderzoeksprojecten;
- het Besluit van de Vlaamse regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor ontwikkeling en innovatie in Vlaanderen (B.S.22.06.2017) als het gaat om ontwikkelingsprojecten of haalbaarheidsstudies.

Steuntoekenning op basis van bovenstaande besluiten is in overeenstemming met de Algemene Groepsvrijstellingsverordening¹. Deze financieringsbesluiten zijn bij de EU Commissie gekend onder het aangegeven State Aid (SA)-referentienummer. De voorschriften bepaald in de Algemene Groepsvrijstellingsverordening zijn onverkort van toepassing op steuntoekenning op basis van één van de genoemde besluiten.

Algemene kenmerken van de regeling

Aanvragers

Elke onderneming met rechtspersoonlijkheid, van kmo ([definitie](#)) tot Vlaamse vestiging van een multinationale onderneming, met een exploitatiezetel in het Vlaamse gewest komt in aanmerking voor steun. Ook ondernemingen die zich ertoe verbinden een exploitatiezetel op te richten in het Vlaamse Gewest komen in aanmerking, waarbij de eigenlijke steuntoekenning afhankelijk blijft van de effectieve oprichting van de exploitatiezetel.

Een onderneming is een entiteit die een economische activiteit uitoefent en beschikt over rechtspersoonlijkheid. Ingeval van een onderneming-in-oprichting, start-up, spin-off in incubatiefase gaat de steuntoekenning gepaard met de te vervullen opstartvoorwaarde om het bewijs van oprichting (en dus van rechtspersoonlijkheid), voldoende financiering en overname van alle verbintenissen in kader van het project te leveren en dit uiterlijk 4 maanden na de steuntoekenning.

Verder moet de onderneming in staat zijn de resultaten in voldoende mate in Vlaanderen te exploiteren en zo in voldoende mate toegevoegde waarde te creëren in de vorm van een economische en/of

¹ De verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard en alle latere wijzigingen EU (Publicatieblad van 26 juni 2014, L 187/1).

maatschappelijke impact (en het uitbouwen van een kennisnetwerk). Dit sluit echter niet uit dat de projectresultaten ook deels in het buitenland kunnen worden toegepast. Export van de innovatieve producten e.d. is geen probleem.

Een onderneming mag volgens de Europese regels op het moment van steuntoekenning (dus eventueel wel op het moment van steunaanvraag) niet in moeilijkheden zijn. Toelichting over wat het 'in moeilijkheden zijn' precies inhoudt en hoe VLAIO daar tijdens de evaluatie rekening mee houdt, vind je op de webpagina: ['Ondernemingen in moeilijkheden komen niet in aanmerking'](#).

Ondernemingen uit de non-profit sector:

Privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties uit de non-profit sector kunnen in aanmerking komen voor subsidie voor hun onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten binnen de regeling van bedrijfsinnovatiesteun onder dezelfde voorwaarden als alle andere organisaties.

Algemeen geldt:

- Er is een rechtspersoonlijkheid nodig en de organisatie moet aantonen dat ze een economische activiteit uitoefent (= diensten aanbieden op een vrije markt die vergoed worden aan marktcondities) via een Vlaamse vestiging op een manier dat er kan verwacht worden dat deze voldoende structureel is (voor een langere tijd).
- De non-profit organisaties moeten, zoals alle andere ondernemingen die beroep doen op bedrijfsinnovatiesteun, kunnen aantonen dat ze beschikken over voldoende private middelen om hun aandeel in het project te financieren.
- Als een organisatie ontvankelijk is als 'onderneming', kan deze organisatie aanspraak maken op de kmo-toeslag, ongeacht haar rechtsvorm. Net zoals bij vennootschappen met een aandeelhoudersstructuur kan bij vennootschappen zonder aandeelhoudersstructuur nagegaan worden in welke mate de vennootschap zelfstandig is of deel uitmaakt van een groep verbonden ondernemingen. Hierbij wordt o.a. nagegaan wat de stemrechten zijn van leden (en afhankelijkheid van die leden van andere ondernemingen), in welke mate één of enkele ondernemingen de controle uitoefenen over die vennootschap en in welke mate de onderneming onder een centrale leiding staat. De verbonden ondernemingen worden op dezelfde wijze geconsolideerd als gangbaar bij vennootschappen met aandeelhoudersstructuur.

Ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard:

Aan ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard kan alleen steun toegekend worden voor een project waarin er daadwerkelijk wordt samengewerkt met ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van privaatrechtelijke aard, waarbij de samenwerkende onderneming met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard in het gesteunde project niet meer dan 70% van de in aanmerking komende kosten voor haar rekening neemt. Naast bovenstaande voorwaarde is vervulling van de vereisten nodig die ook door een onderneming met private rechtspersoonlijkheid moeten worden voldaan – zij het dat deze voor een aanvrager met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard, met specifieke aandacht wordt bekeken. De belangrijkste van bedoelde vereisten zijn:

- Beschikken over voldoende cofinanciering (met eigen/private middelen) voor het project;
- Steunbare valorisatiescores halen;
- Valorisatieperspectief ligt buiten een eventuele publieke opdracht van de organisatie.

Bedrijfspartners, onderzoekspartners en onderaannemers

De hoofdaanvrager moet steeds een Vlaamse onderneming zijn (zoals hierboven onder 'aanvragers' omschreven). Deze hoofdaanvrager kan als enige partner een aanvraag indienen of dat doen in samenwerking met één of meer andere bedrijven en/of onderzoeksorganisaties.

Ieder aanvragende onderneming, zowel hoofd- als medeaanvrager, wordt door VLAIO als een **bedrijfspartner** in een project beschouwd.

Bij een aanvraag door verschillende bedrijfspartners dragen de aanvragende bedrijven samen het risico en de kosten van het project. Ook ondernemingen buiten Vlaanderen met een eigen valorisatie, kunnen ingeschakeld worden als bedrijfspartner. Zij kunnen echter zelf niet genieten van Vlaamse steun. Internationale samenwerking kan (maar hoeft niet) via deelname aan projecten binnen internationale netwerken of samenwerkingsverbanden gestimuleerd door de Europese Commissie, zoals Eureka en ERANET. Alvorens te starten met een steunaanvraag voor internationale projecten neemt de aanvrager best contact op met VLAIO.

Als in een project meerdere ondernemingen samenwerken en minstens één van hen is een kmo en/of een buitenlandse onderneming, kan een verhoogde steun worden toegekend (voor verdere toelichting, zie 'Omvang van de Subsidie').

Verder kan voor de uitvoering van het project ook samengewerkt worden met onderzoeksorganisaties als **onderzoekspartner**. De onderzoeksorganisaties kunnen zowel binnen als buiten Vlaanderen liggen. De bedrijfspartners dragen evenwel de volledige kosten, die dan ook voor subsidie in aanmerking komen.

Er kan ook worden samengewerkt met andere ondernemingen en onderzoeksorganisaties als **onderaannemer**. De kosten van de onderaannemer worden integraal gedragen door de bedrijfspartner(s) en komen ook in aanmerking voor subsidie. Ook [ondernemingen buiten het Vlaams Gewest](#) die geen eigen valorisatie hebben, kunnen als onderaannemer ingeschakeld worden.

Meer toelichting over het verschil in samenwerking met een onderzoeksorganisatie als onderzoekspartner versus onderaannemer volgt verder in de [tekst in de rubriek 'Samenwerken'](#).

Enkel bedrijfspartners kunnen optreden als subsidiegerechtigde in de genoemde programma's van bedrijfsinnovatiesteun. Organisaties die beroep doen op programma's met steuntoekenning aan onderzoeksorganisaties voor de uitvoering van niet-economische activiteiten (onafhankelijk onderzoek en/of verspreiding van resultaten uit zo'n onderzoek) kunnen wel via de bedrijfspartner(s) gefinancierd worden, maar hebben zelf geen rechtstreekse toegang tot bedrijfsinnovatiesteun. Te beschouwen als onderzoeksorganisaties zijn bv. kennisinstellingen zoals universiteiten en hogescholen, maar ook Strategische Onderzoekscentra en andere organisaties die toegelaten zijn tot steunkanalen aan onderzoeksorganisaties voor de uitvoering van niet-economische activiteiten.

Bijkomende voorwaarden voor hoofd-/mede-aanvragers:

- *Niet beschikken over een wettelijk monopolie*

Ondernemingen die op grond van een wettelijke bepaling beschikken over een absoluut monopolie binnen

het grondgebied van het Vlaamse Gewest of binnen een wezenlijk deel daarvan, komen niet in aanmerking voor steun voor hun projecten, tenzij het project waarvoor zij steun aanvragen buiten het implementatiegebied van dit monopolie valt. Dit is een aandachtspunt voor bv. organisaties met publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid of organisaties die in het kader van een publieke opdracht een of meerdere diensten van algemeen belang uitvoeren.

Er is sprake van een monopolie wanneer er op de gegeven markt geen concurrentie is en/of er voor de producten en/of diensten die de betrokken onderneming aanbiedt geen substitutiemogelijkheden of alternatieven voorhanden zijn.

- Niet beschikken over een machtspositie

Een onderneming heeft een machtspositie wanneer zij in staat is om de instandhouding van werkelijke concurrentie te verhinderen en wanneer zij daardoor de mogelijkheid heeft om zich t.o.v. concurrenten, afnemers of leveranciers in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen. Een onderneming beschikt over een machtspositie wanneer zij op de valorisatiemarkt waarop het project slaat een marktaandeel heeft van meer dan 50%.

In dergelijk geval wordt beoordeeld of deze machtspositie binnen de valorisatiemarkt waarop het project slaat en met name binnen het grondgebied van het Vlaamse Gewest of binnen een wezenlijk deel daarvan voldoende concurrentieverstorend kan zijn, zodat zij een voldoende reden vormt om steun te weigeren, naar analogie met een wettelijk monopolie.

Samenwerken

Alhoewel één onderneming alleen een bedrijfsproject kan uitvoeren, zullen er dikwijls meerdere bedrijfspartners, onderzoekspartners en onderaannemers betrokken zijn. Een samenwerking kan volgende vormen aannemen:

- Een project kan aangevraagd worden door meerdere ondernemingen samen, waarbij elke onderneming een deel van het project uitvoert en een eigen valorisatie heeft. Alle ondernemingen zijn op die manier bedrijfspartner voor het project en worden in geval van steuntoekenning contractant en ondertekenen de subsidie-overeenkomst met het Fonds voor Innoveren en Ondernemen. Zij staan in voor hun aandeel in de kosten en dragen mee het risico van het project. Zij hebben elk hun deel van 'de eigendomsrechten op de projectresultaten' en zijn in principe ieder verplicht tot voldoende valorisatie van de projectresultaten in Vlaanderen. Tussen bedrijfspartners is een samenwerkingsovereenkomst vereist die de onderlinge rechten en plichten regelt. De aanvragers stellen een coördinator aan die onder meer instaat voor de interactie met het Agentschap Innoveren & Ondernemen. Voor de samenwerking met ondernemingen met een rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard gelden bijzondere vereisten ([cf. supra](#)).
- In een project kan de uitvoering van bepaalde delen ook uitbesteed worden aan ondernemingen als onderaannemer. De taken van onderaannemers kunnen van verschillende aard zijn, zowel kennisinbreng als eerder routinematige taken: bv. uitvoeren van routine tests, bouwen van een deel van een prototype, deel van het programmeren, ... Onderaannemers nemen geen deel aan de strategie van het project en zijn bijgevolg inwisselbaar. Hun kosten worden voor 100% vergoed door de opdrachtgever. De verantwoording van de kosten geschiedt via een factuur aan de opdrachtgever (en de betaling ervan). Deze kosten maken onderdeel uit van de werkingskosten. In geval van grote

onderaannemingen (> €10.000) dienen deze kosten opgenomen te worden als externe prestaties en zal wel een gedetailleerde verantwoording van de factuur gevraagd worden.

- Een project kan ook uitgevoerd worden in samenwerking met één (of meerdere) onderzoeksorganisaties als onderzoekspartner. Het gaat om een inhoudelijke samenwerking tussen onderneming en onderzoeksorganisatie en er worden projectresultaten uit het onderzoek gegenereerd die vatbaar zijn voor intellectuele eigendomsrechten. In dit geval vergoedt de onderneming de geleverde prestatie aan reële kost en komt daarenboven een regeling overeen in de participatie van de eigendomsrechten op de projectresultaten. De onderzoekspartner is echter geen ondertekenaar van de overeenkomst met het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en wordt 100% vergoed door de bedrijfspartner(s). Alle contractuele verplichtingen zijn de verantwoordelijkheid van de bedrijfspartner(s). De onderzoekspartner heeft geen verplichting tot valorisatie in Vlaanderen. Een onderlinge samenwerkingsovereenkomst tussen de bedrijfspartner(s) en de onderzoekspartner(s) is vereist. Er moet een aparte begroting en een aparte financiële verslaggeving voor de onderzoekspartner(s) worden opgesteld.
- Een project kan ook uitgevoerd worden in samenwerking met één (of meerdere) onderzoeksorganisaties als onderaannemer. Voor de prestatie van de onderzoeksorganisatie betaalt de onderneming de marktprijs voor deze prestatie of dient het volledige kosten te vergoeden vermeerderd met een redelijke marge. De onderzoeksorganisatie is geen ondertekenaar van de overeenkomst met het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en wordt 100% vergoed door de bedrijfspartner(s). Alle contractuele verplichtingen zijn de verantwoordelijkheid van de bedrijfspartner(s). De onderzoeksorganisatie heeft geen verplichting tot valorisatie in Vlaanderen. De raming van de kost in de begroting wordt onderbouwd met een offerte (zeker bij omvangrijke kosten voor grote onderaannemingen). De financiële verslaggeving bestaat uit facturen en betalingsbewijzen.

Grensoverschrijdende samenwerking, nl. samenwerken met onderzoeksorganisaties of ondernemingen buiten Vlaanderen, is mogelijk onder verschillende vormen:

- Een onderneming kan beroep doen op een onderzoeksorganisatie of een onderneming als onderaannemer buiten Vlaanderen. Hierbij gelden dezelfde regels als voor de Vlaamse onderzoekspartners of onderaannemers. Let wel op dat een onderneming die een eigen valorisatie heeft (die bv. blijkt uit opbouw van eigen intellectuele eigendom of exploitatie van resultaten) of zijn eigen risico draagt, niet als een onderaannemer wordt beschouwd. De facturen die de bedrijfspartner krijgt voor de uitvoering van het project vormen een subsidieerbare kost. Wanneer de onderneming buiten Vlaanderen met een Vlaamse bedrijfspartner verbonden is, moet deze onderneming zijn kosten inbrengen op dezelfde manier als een Vlaamse onderneming en zijn er bijvoorbeeld geen winsttoeslagen e.d. aanvaardbaar. In elk geval is het zo dat **maximaal 50% van de steun** betrekking mag hebben op **activiteiten buiten Vlaanderen**.
- Een onderneming kan ook samenwerken met ondernemingen buiten Vlaanderen in een gemeenschappelijk, grensoverschrijdend project, elk voor eigen rekening. Dit kan in de eerste plaats gebeuren binnen formele regelingen zoals EUREKA, ERA-netten en andere internationale instrumenten. Indien daar niet de juiste mogelijkheden worden geboden, kan naar een ad hoc oplossing gezocht worden. Het staat een onderneming vrij om een dergelijke samenwerking uit te voeren, maar de kosten van dergelijke buitenlandse ondernemingen zullen niet voor subsidie in aanmerking komen. Niet-Vlaamse ondernemingen moeten ofwel zelf voor hun eigen kosten instaan

of steun krijgen van hun overheid. Bovendien moeten de exploitatierechten van de Vlaamse ondernemingen gewaarborgd blijven.

Verdeling van eigendomsrechten bij samenwerking met een onderzoeksorganisatie

Er zijn verschillende mogelijkheden voor verdeling van eigendomsrechten bij samenwerking met een onderzoekspartner. De Europese regelgeving betreffende de Staatssteun op Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie bepaalt de principes voor samenwerking tussen ondernemingen met onderzoeksorganisaties. Essentieel daarbij is dat de ondernemingen geen voordeel vanwege de onderzoeksorganisaties krijgen dat marktverstoring werkt en te beschouwen is als indirecte steun (die ongeoorloofde staatssteun uitmaakt). Er worden twee vormen van samenwerking met een onderzoeksorganisatie onderscheiden:

- In de eerste vorm gaat het om een **uitbesteding** door een onderneming en treedt de onderzoeksorganisatie op als onderaannemer. Voor de prestatie van de onderzoeksorganisatie betaalt de onderneming de **marktprijs** of dient het de volledige kosten te vergoeden vermeerderd met een redelijke marge.
- In de tweede vorm gaat het om een **inhoudelijke samenwerking** tussen onderneming en onderzoeksorganisatie en treedt de onderzoeksorganisatie op als onderzoekspartner en worden projectresultaten uit het onderzoek van deze laatste gegenereerd die vatbaar zijn voor intellectuele eigendomsrechten. In dit geval vergoedt de onderneming de geleverde prestatie aan **reële kost** en komt daarenboven een regeling overeen over de participatie van de eigendomsrechten op deze projectresultaten. Deze participatie kan bv. volgende vormen aannemen:
 - alle eigendomsrechten bij de onderneming met een billijke vergoeding naar de onderzoeksorganisatie bij exploitatie van de projectresultaten;
 - opdeling van de eigendomsrechten, waarbij de onderneming en de onderzoeksorganisatie elk eigendomsrechten hebben op een verschillende groep van deelresultaten met toekenning van domeinen voor (autonome) exploitatie. Ingeval van onmogelijkheid van opsplitsing van de projectresultaten kan deze toekenning van domeinen voor (autonome) exploitatie ook binnen een regime van gedeelde eigendomsrechten;
 - eigendomsrechten op de projectresultaten bij de onderzoekinstelling met minstens een gebruiksrecht op de benodigde projectresultaten voor de onderneming;
 - regeling van onverdeelde gemeenschappelijke eigendomsrechten op de projectresultaten bij de onderneming en de onderzoeksorganisatie.

Bovenstaande opties zijn slechts voorbeelden. Diverse combinaties van de voorgestelde situaties en andere opties waar de eigendomsrechten op de projectresultaten uit activiteiten van de onderzoeksorganisatie gedeeld worden, zijn aanvaardbaar voor zover deze niet strijdig zijn met de doelstellingen van innovatiesteun en er participatie in de projectresultaten komende uit het onderzoek van de onderzoeksorganisatie wordt geregeld. Essentieel is dat de onderneming minstens over de nodige vrijheid beschikt om de geplande valorisatie waar te maken.

De samenwerkingspartners dienen de basisafspraken hierover bij indiening van de projectaanvraag bij het Agentschap Innoveren & Ondernemen kenbaar te maken. Het is evenwel in eerste instantie aan de onderzoeksorganisatie om te waken over de correcte toepassing van de marktprijs voor een geleverde prestatie door deze onderzoeksorganisatie. Bij onderaanneming is het aanbevolen om desgevallend in de

offerte melding te maken dat de prestatie te leveren door de onderzoeksorganisatie tegen marktprijs vergoed wordt.

Steunbare activiteiten en steunpercentage

Innovatie draagt altijd twee aspecten in zich: enerzijds vernieuwing, anderzijds de toepassing ervan. Steun wordt gegeven aan ondernemingen die projecten uitvoeren met het oog op de realisatie van economisch of maatschappelijk relevante projectdoelstellingen. Het kan gaan om nieuwe of verbeterde producten, processen of diensten, of een combinatie ervan.

Voor **steunbare activiteiten** is het essentieel dat voor het realiseren van dit doel kennis moet worden opgebouwd. De activiteiten van gestructureerde kennisopbouw of de activiteiten die de kennisopbouw rechtstreeks ondersteunen vormen de grondslag voor de steun. De steunbare activiteiten vormen slechts een deel van de innovatieactiviteiten in een onderneming. Zo komen de activiteiten vlak voor de commercialisatie -waar nog weinig risico's aan verbonden zijn- niet in aanmerking voor steun. Een uitzondering hierop bestaat bij de Ontwikkelingsprojecten voor de steun voor kosten gerelateerd aan de bescherming van intellectuele eigendom. Voorwaarde is wel dat deze kosten gemaakt zijn tijdens de projectperiode en dat de betrokken aanvrager een kmo is.

Niet steunbare activiteiten zijn o.a. activiteiten die gebeuren vóór de startdatum van het project of activiteiten bij startende ondernemingen vóór de oprichtingsdatum (bij notariële acte) van de onderneming. Ook volgende activiteiten worden niet gesteund, tenzij ze rechtstreeks de kennisopbouw ondersteunen:

1. Engineeringsactiviteiten, routinematige verbeteringen en technologie implementatie.
 - In de praktijk brengen of gebruiken van bestaande kennis/technieken zonder dat dit gepaard gaat met een duidelijke kennisverwerving of een belangrijke uitdaging.
 - Routinematige of periodieke wijzigingen van bestaande producten, processen of diensten en andere courante werkzaamheden, zelfs als dat verbeteringen zijn.
 - Activiteiten die niet bijdragen tot een duidelijke verhoging van de kennis binnen de onderneming en die uitgevoerd worden volgens binnen de onderneming gangbare procedures. Als dergelijke activiteiten de kern uitmaken van een O&O-bedrijfsproject, zal het project geen steun krijgen.
2. Algemene ondersteunende activiteiten (bv. personeelsbeheer, financieel beheer, logistiek, ...).
3. Opleidingen en algemene kennisverwerving die niet specifiek zijn voor het project.
4. Activiteiten gericht op het productierijp maken en het naar de markt brengen van de in het project bestudeerde of ontwikkelde producten, processen of diensten, inclusief het maken van een definitief design, user interfaces, productdocumentatie, handleidingen,
5. Marktonderzoek en marketingactiviteiten die verder gaan dan het bepalen van de oriëntatie tijdens het onderzoeks- en ontwikkelingstraject zelf.
6. Alle activiteiten om te voldoen aan normen, labels, accreditaties, registraties of andere wettelijke verplichtingen;
7. Activiteiten van voorbereiding en uitvoering van investeringen voor productie-installaties. Uitbouw van en investeringen in onderzoeksinstallaties nodig voor het uitvoeren van het O&O-bedrijfsproject komen wel in aanmerking.

Bepalen van het basissteunpercentage

Voor **ontwikkelings- en onderzoeksprojecten** zijn er **2 basissteunpercentages**: 25% voor ontwikkelingsprojecten en 50% voor onderzoeksprojecten. Het projecttype is afhankelijk van de **mate van kennisverwerving en de uitdagingen** bij projectuitvoering. Hogere steun gaat naar projecten met een duidelijke stap voorwaarts in kennis én belangrijke uitdagingen. Het steunpercentage wordt bepaald bij de start van het project (in de evaluatiefase) en vastgelegd in de projectovereenkomst. De bepaling van het steunpercentage gebeurt als volgt:

- Niet-steunbare activiteiten worden geëlimineerd uit de totale activiteiten.
- Ontwikkelingsprojecten worden standaard gesteund aan een basissteunpercentage van 25%.
- Voor onderzoeksprojecten wordt het project ontleed om na te gaan of het project dient te worden opgesplitst in deelactiviteiten met een verschillend basispercentage. Bij dergelijke onderzoeksprojecten wordt het basissteunpercentage bepaald volgens de verhouding ontwikkelingsactiviteiten (25%) versus onderzoeksactiviteiten (50%).

Voor **haalbaarheidsstudies** bedraagt het basissteunpercentage 40%.

Onderzoeks- versus ontwikkelingsprojecten

Het onderscheid tussen onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten is gebaseerd op de mate van **kennisverwerving** en de graad van **uitdagingen** bij de projectuitvoering. Deze aspecten komen aan bod in de projectdoelstellingen en het werkprogramma. Hoewel dit niet altijd het geval is, kan in sommige gevallen ook het natraject (het traject na het project tot aan de vermarkting, en de timing ervan) een indicatie geven.

OMSCHRIJVING VAN ONDERZOEKSPROJECTEN (50% BASISSTEUN)

Onderzoeksprojecten bestaan in hoofdzaak uit activiteiten waarbij op een kritische en systematische manier **nieuwe kennis**, inzichten en vaardigheden worden opgebouwd. Het doel van deze kennisopbouw is deze in een latere fase te gebruiken bij de ontwikkeling van nieuwe producten, processen of diensten of om bestaande producten, processen of diensten opmerkelijk te verbeteren. Het is essentieel dat deze elementen in eerste instantie terug te vinden zijn in de omschreven projectdoelstellingen. Een project(deel) wordt als een onderzoeksproject beschouwd indien aan beide volgende voorwaarden is voldaan:

1. het project(deel) betekent een duidelijke of substantiële stap voorwaarts voor de onderneming op het vlak van kennis, inzichten en vaardigheden, en minstens een aanwijsbare -maar eventueel beperkte- vooruitgang t.o.v. de internationale toegankelijke state-of-the-art in het domein of de sector waarin de onderneming actief is of de resultaten zal valoriseren. Hierbij dient de vooruitgang tov. de SOTA zich te bevinden op het niveau van de gegenereerde kennis en vaardigheden, en niet enkel op het niveau van de toepassing.

én

2. het project(deel) gaat gepaard met belangrijke uitdagingen en risico's. Risico's die hierbij niet in rekening gebracht worden, zijn deze van commerciële aard, managementrisico's en onzekerheden over mankracht, timing en begroting.

én

3. de aanpak van het projectdeel is kritisch en planmatig, en is gericht op een dieper, wetenschappelijk onderbouwd begrip van de onderliggende fenomenen.

Een onderzoeksproject heeft in principe een maximale duur van 3 jaar.

Projecten die zowel onderzoek als ontwikkeling bevatten, dienen **ingediend** te worden **als onderzoeksproject**.

OMSCHRIJVING VAN ONTWIKKELINGSPROJECTEN (25% BASISSTEUN)

Ontwikkelingsprojecten omvatten activiteiten van verwerven en gebruiken van bestaande (wetenschappelijke, technische, zakelijke en andere) kennis en vaardigheden met als doel te komen tot plannen, ontwerpen en prototypes van **nieuwe, gewijzigde of verbeterde producten, processen of diensten**. Ontwikkelingsprojecten omvatten dus in hoofdzaak aanvaardbare activiteiten van O&O (i.e. er dienen steeds voldoende uitdagingen te zijn), maar voldoen niet aan de definitie gehanteerd voor onderzoeksprojecten. Voor bijkomende toelichting bij het niveau van de kennisstap en uitdaging verwijzen we naar onderstaande paragraaf ['Tot hoe ver in het traject kan er steun gegeven worden'](#) m.b.t. de TRL-niveaus.

Een ontwikkelingsproject heeft in principe een maximale duur van 2 jaar (tenzij grondige motivatie kan gegeven worden).

Haalbaarheidsstudies

Haalbaarheidsstudies zijn gericht op de voorbereiding van een belangrijk en ambitieus **steunbaar** innovatief vervolgtraject (onderzoeks-, ontwikkelings- en/of ICON-projecten van het agentschap, innovatieve investeringen, en/of ambitieuze innovatietrajecten buiten de steunkaders van het agentschap), zonder dat het toekennen van de haalbaarheidsstudie garantie geeft op vervolgstun. Kleine onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die gericht zijn op een korte termijn resultaat zijn dus zeker geen haalbaarheidsstudies.

De innovatie die met het innovatieve vervolgtraject beoogd wordt moet potentieel hebben voor voldoende valorisatie in Vlaanderen. Deze valorisatie moet minstens kwalitatief uitgewerkt worden, maar kan nog onzekerheden bevatten welke bij de aanvang van de haalbaarheidsstudie nog niet uitgeklaard zijn.

De studie moet minstens -en voor een belangrijk deel- uitdagende technische en/of wetenschappelijke aspecten experimenteel onderzoeken. Bijkomend kunnen ook andere onderwerpen aan bod komen, zoals businessaspecten rond het beproeven van innovatieve businessmodellen, diensteninnovatie en de eventuele problematiek rond intellectuele eigendom. Het moet wel duidelijk aangetoond worden dat de haalbaarheidsstudie een kennissprong nastreeft die leidt tot verdere innovatieve activiteiten, en dat ze bijdraagt tot kennisopbouw die een betere inschatting toelaat van de risico's en opportuniteiten bij de afweging voor de opstart van de investering in een verder substantieel traject.

Projecten die louter ideeëngeneratie of een marktstudie of probleemoplossing op korte termijn nastreven, komen dus zeker niet in aanmerking. Het nagestreefde vervolgtraject moet voldoende ambitieus zijn.

Per studie wordt een maximale duur van 1 jaar opgelegd.

Een onderneming kan, als aanvrager of bedrijfspartner, steun ontvangen voor maximaal 1 haalbaarheidsstudie per jaar (12 maanden tussen de steuntoekenningen). Wanneer een onderneming behoort tot een groep verbonden ondernemingen, geldt deze beperking voor de hele groep.

Totale omvang van het steunpercentage

Het steunpercentage bestaat uit een [basissteunpercentage](#), eventueel verhoogd met volgende toeslagen (**cumuleerbaar**):

- een kleine onderneming (ko) krijgt 20% extra steun (voor een onderzoeks- of ontwikkelingsproject);
- een middelgrote onderneming (mo) krijgt 10% extra steun;
- een onderzoeks- of ontwikkelingsproject kan 10% extra steun krijgen als er binnen het project een daadwerkelijke samenwerking is tussen meerdere onafhankelijke gesteunde ondernemingen (uitbesteding aan onderaannemers valt hier niet onder, en deze toeslag kan evenmin toegekend worden voor haalbaarheidsstudies), waarbij:
 - Geen van de ondernemingen meer dan 70% van de kosten van het samenwerkingsproject voor haar rekening neemt én
 - Ten minste één partner een kmo is of ten minste één partner (onderneming) uit een ander land van de Europese Unie komt (enkel in het kader van een officieel erkend Europees netwerk waaraan het Agentschap deelneemt).
- Om de toeslag te kunnen geven zal de in het project aanwezige samenwerking beoordeeld worden op de inhoudelijke kwaliteit én het betekenisvol karakter van de samenwerking.

Samenwerking tussen ondernemingen en onderzoeksorganisaties wordt niet vertaald in een samenwerkingstoeslag. Goede samenwerking met onderzoeksorganisaties kan wel gehonoreerd worden bij de beoordeling van de criteria 'additionaliteit' en 'potentieel om de doelstellingen te bereiken' (nl. 'expertise en middelen' in de aanvraagtemplate).

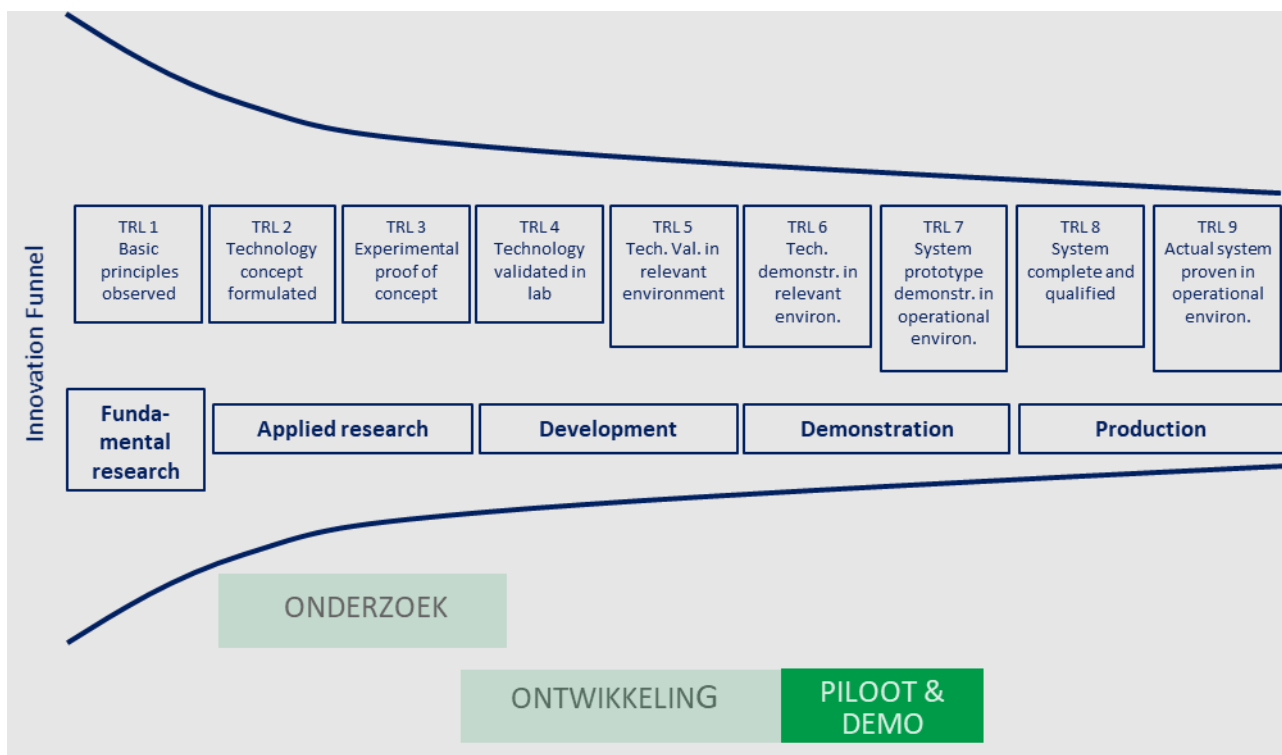
Het steunpercentage bedraagt dus minstens 25%. Het **maximale steunpercentage** wordt beperkt tot **50%** voor ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies, en tot **60%** voor onderzoeksprojecten.

Samengevat levert dat onderstaand overzicht.

	Ontwikkelingsproject	Onderzoeksproject	Haalbaarheidsstudie
Basis steunpercentage	25%	25 tot 50% naargelang aandeel onderzoek	40%
Toeslag type onderneming	20% (ko); 10% (mo)	20% (ko); 10% (mo)	10% (kmo)
Toeslag samenwerking	10% bij samenwerking tussen onafhankelijke bedrijven	10% bij samenwerking tussen onafhankelijke bedrijven	geen
Totale steun	Max. 50% per bedrijfspartner	Max. 60% per bedrijfspartner	Max. 50% per bedrijfspartner

Tot hoever in het traject kan er steun gegeven worden?

In welke mate kunnen de latere fasen van de ontwikkelingsprojecten (demonstratoren, piloten, opschalingen) gesteund worden? Zoals in de figuur hieronder geïllustreerd betreft dit activiteiten die resultaten beogen t.e.m. Technology Readiness Level (TRL) 7 (zie [bijlage 3 voor verdere toelichting over de TRL-niveaus](#)).

- Na de intensieve opbouw van de benodigde kennis en inzichten is er vaak nog een kostelijke fase waarin de resultaten nog opgeschaald of in meer realistische omstandigheden aangetoond moeten worden om de laatste technische risico's uit te sluiten, vooraleer aan de commercialisatiefase kan begonnen worden. Het gaat typisch om demonstratoren, piloten en opschalingen. Hoewel de onzekerheden op dat moment al veel beperkter zijn, staan daar vaak grote kosten tegenover. Wanneer deze een geheel vormen met de kennisverwervende ontwikkelingsactiviteiten en daarnaar terugkoppelen, en er nog voldoende risico's in vervat zitten, komen deze in aanmerking voor steun in het kader van ontwikkelingsprojecten.
- De menskracht, daaraan verbonden indirecte en directe kosten en (**afschrijvingen** binnen het project van) materiële grote kosten gekoppeld aan een piloot/demo-installatie kunnen gesteund worden aan dezelfde voorwaarden als de overige ontwikkelingsactiviteiten.
- Ook eventuele kosten door inbreng van onderaannemers met oog op het uitvoeren van die latere fasen komen in aanmerking.
- Een verlengingsfase (activiteiten op niveau van TRL 6-7) kan deel uitmaken van een ruimer ontwikkelingsproject of kan als afzonderlijk ontwikkelingsproject aangevraagd worden. Ongeacht of zo een piloot- of demonstratorproject nu afzonderlijk of als deel van een groter geheel wordt aangevraagd, is **de totale steun voor het gedeelte van het project in de latere fasen TRL 6-7 is evenwel beperkt tot max. €1.000.000.**
- Voor een project dat (gedeeltelijk) gericht is op de latere fasen van het steuntraject (TRL 6-7) kan, mits motivering, de projectduur met 1 jaar verlengd worden.

In welke mate kunnen patiëntenstudies en klinische testen gesteund worden?

Klinische studies kunnen beschouwd worden als pilootprojecten (zoals vermeld in vorige paragraaf). Voor steunbaarheid gelden dus dezelfde regels: zowel beperking van het maximaal steunbare TRL niveau (TRL7; voor klinische studies Fase 0 – Fase I – Fase IIa) als beperking tot een maximaal steunbedrag (inclusief eventuele steuntoeslagen) van 1 miljoen euro/project. Fase IIb studies kunnen gesteund worden als men kan aantonen dat er nog klinische proeven moeten starten na beëindiging van het gesteund project. Er moet dus nog een natraject zijn. Er wordt benadrukt dat er geen steun gegeven kan worden aan de laatste fase van een klinische studie vóór EMA/FDA goedkeuring (zoals fase III studies).

Projectbegroting

Aanvaardbare kosten in ontwikkelings- en onderzoeksprojecten en haalbaarheidsstudies en de manier waarop de begroting wordt opgebouwd, worden in detail toegelicht in de [handleiding kostenmodel](#) op de VLAIO-website. In essentie omvat de begroting de personeelskosten van de bedrijfs- en onderzoekspartners (op basis van menskracht en reële loonkosten), de werkingskosten van de bedrijfs- en onderzoekspartners, externe prestaties en investeringen.

Voor de opgave van de kosten per partner maak je gebruik van [de excel template](#) die ook op de VLAIO-website te vinden is.

Omvang van de subsidie

De subsidie wordt berekend als een percentage van de aanvaarde projectbegroting. De opbouw van deze begroting en welke kosten aanvaardbaar zijn, wordt in detail uitgelegd in [het toelichtingsdocument over het kostenmodel](#) op de VLAIO-website.

Zoals [hierboven](#) vermeld, bestaat het steunpercentage uit een [basissteunpercentage](#), eventueel verhoogd met één of meer toeslagen.

Cumulatie met andere overheidssteun binnen hetzelfde project

Bij de berekening van de aanvaarde steun zal rekening gehouden worden met andere overheidssteun (zoals andere subsidies, ...) voor dezelfde kosten (i.e. dezelfde subsidieerbare basis kan maar één keer voor steun in aanmerking komen binnen het Agentschap). In geen geval kunnen de steunpercentages zoals bepaald door de Algemene Groepsvrijstellingsverordening overschreden worden.

Personeelsleden waarvoor begunstigen gebruik maken van de specifieke maatregel van gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor een Young Innovative Company (YIC)², kunnen per 1 januari 2022 niet meer op een projectbegroting voor haalbaarheidsstudies, onderzoeks- en/of ontwikkelingsprojecten worden opgenomen (meer informatie voor [alternatieve maatregelen voor gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing](#) beschikbaar op de VLAIO-website).

² De definitie Young Innovative Company is van toepassing op vennootschappen die aan de volgende voorwaarden voldoet:

- het gaat om een kleine vennootschap (KO);
- ze bestaat sinds minder dan 10 jaar;
- ze is niet opgericht in het kader van een concentratie, een herstructurering, een uitbreiding van een vroegere activiteit of een overname van dergelijke activiteiten;
- ze heeft uitgaven gedaan voor O&O die minstens 15% van de totale kosten van het voorgaand belastbaar tijdperk vertegenwoordigen.

Algemene aspecten van de behandeling van een projectaanvraag

Begeleiding en voorbespreking (optioneel)

Een aanvrager kan zich laten begeleiden bij het voorbereiden van de aanvraag. De VLAIO bedrijfsadviseurs hebben als specifieke opdracht in het bijzonder kmo's te helpen en gespecialiseerde begeleiding aan te bieden. Je kan steeds bij hen terecht voor een vrijblijvende voorbespreking m.b.t. ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies. Meer informatie en webformulier voor contact: <https://www.vlaio.be/nl/informatie-begeleiding-advies/groei-professionalisering/advies-en-ondersteuning-op-maat-van-jouw>.

Ondernemingen die reeds vertrouwd zijn met de werking van het agentschap, kunnen ook rechtstreeks contact opnemen via bedrijfsinnovatiesteun@vlaio.be. Indien gewenst kan een voorbespreking voor onderzoeksprojecten aangevraagd worden met één van onze adviseurs.

Indienen van een aanvraag

De aanvraag mag in het Nederlands of het Engels opgesteld worden. Aanvragen kunnen elke dag van het jaar ingediend worden.

We bevelen aan om tijdens het uitwerken van het project de [selectiecriteria voor ontwikkelings- of onderzoeksprojecten](#) en [haalbaarheidsstudies](#) te consulteren.

Binnen 2 werkdagen na ontvangst, wordt een ontvangstmelding gestuurd.

Ontvankelijkheid

In een eerste controle wordt nagegaan of de aanvraag voldoet aan de volgende criteria. Deze criteria dienen echter gedurende de volledige duur van de evaluatie voldaan te zijn:

- De aanvrager is (i) een onderneming (of er is minstens een duidelijke aanzet tot een onderneming), met operationele activiteiten in het Vlaams Gewest of (ii) een non-profit of publiekrechtelijke organisatie met rechtspersoonlijkheid en met operationele activiteiten in het Vlaamse Gewest (of minstens een duidelijke aanzet daartoe) en die economische activiteiten uitoefent.
- De verklaringen van de bedrijfs- en onderzoekspartners zijn correct ondertekend.
- De informatie gevraagd in het aanvraagformulier is aanwezig.
- De regels zoals geformuleerd in de toelichting bij de aanvraag zijn gerespecteerd, in het bijzonder inzake de taal en omvang van de aanvraag.
 - Regels betreffende [startdatum](#) en [minimaal/maximaal steunvolume](#);
 - De projectaanvraag bevat voldoende informatie om de evaluatie op te starten (incl. onderbouwde business case).
 - Maximaal aantal pagina's voor ontwikkelingsprojecten:
 - Voor een projectvoorstel met gevraagde steun ≤ 500.000 euro: max. 30 blzn. + 5 extra blzn. per [bijkomende](#) bedrijfspartner (zonder onderaannemers mee te tellen);
 - Voor een projectvoorstel met gevraagde steun > 500.000 euro: max. 40 blzn + 5 extra blzn. per [bijkomende](#) bedrijfspartner (zonder onderaannemers mee te tellen);

- Maximaal aantal pagina's voor onderzoeksprojecten:
 - Projectbeschrijving: max. 40 blzn;
 - Impact: max. 10 blzn. + 5 extra blzn. per bijkomende bedrijfspartner (zonder onderaannemers mee te tellen);
- Maximum projectduur van 24 maanden voor ontwikkelingsprojecten en 36 maanden voor onderzoeksprojecten (tenzij grondige argumentatie).
- Geen militair gebruik (tenzij het voldoet aan de uitzonderingsvoorwaarden voor militair gebruik of 'dual use').
- De aanvraag is opgesteld in het Nederlands *of* in het Engels.
- Vereiste bijlagen, waaronder kostenmodel/offertes/financiële informatie, zijn aanwezig.
- Een 'Onderneming In Moeilijkheden (OIM)' komt in principe niet in aanmerking voor steun. Er gelden een aantal uitzonderingen (zie dezelfde webpagina voor een uitgebreide toelichting over de uitzonderingen en voorwaarden).
- (Mede)aanvragers welke een grote onderneming zijn of een finaal energieverbruik van meer dan 0,1 PJ hebben op vestigingsniveau, hebben een toelichting van het klimaatplan bij de aanvraag gevoegd, gebruikmakend van het sjabloon op de VLAIO-website.
Vul hoofdstuk 1 in bij elke nieuwe steunaanvraag. Een geactualiseerde samenvatting van het klimaatplan (hoofdstuk 2 en 3) is niet nodig wanneer de aanvrager in het bezit is van een door VLAIO aanvaarde samenvatting van het klimaatplan van minder dan 4 jaar oud (indieningsdatum steundossier).
 Voor VER³ bedrijven die toetreden tot de energiebeleidsovereenkomst (EBO) voor de periode 2023-2026 geldt dat de klimaatroadmap die in het kader van de EBO moet worden ingediend bij het Verificatiebureau, volstaat als klimaatplan voor VLAIO.
 Het toetreden tot een EBO is enkel mogelijk voor vestigingen met een finaal energieverbruik van meer dan 0,1 PJ.

Een aanvraag die bij een *prima facie* beoordeling onvoldoende uitdagingen of onzekerheden bevat en/of onvoldoende uitgewerkt is, kan onontvankelijk verklaard worden.

Bij de indiening van een haalbaarheidsstudie wordt bovenstaande ontvankelijkheidscontrole ook uitgevoerd en worden volgende regels aangescherpt of toegevoegd:

- In het aanvraagdocument vragen we de berekening van het Netto Bedrijfskapitaal (NBK) om de cofinancieringscapaciteit (aandeel van het project op eigen kosten) te garanderen. Verdere toelichting bij deze berekening vindt u in de aanvraagtemplate voor haalbaarheidsstudies. Om de berekening te staven, vragen we de laatste resultatenrekening en balans.
 - Indien uit de berekening van het NBK blijkt dat het bedrag ontoereikend is kan de cofinanciering bijkomend worden gestaad met vreemd vermogen op lange termijn en kapitaal, waarbij de gerelateerde overeenkomsten en/of aktes bijkomend opgevraagd zullen worden.
- De aanvrager is geen 'Onderneming In Moeilijkheden (OIM)' op het moment van de indiening.
- Het maximaal aantal pagina's wordt verder beperkt tot 10 bladzijden + 2 extra bladzijden per extra bedrijfspartner.

Een aanvraag die niet voldoet aan deze criteria of onvoldoende informatie bevat om de behandeling te starten, zal onontvankelijk verklaard worden. Dit betekent dat het dossier in die vorm niet verder zal worden

³ VER-bedrijven zijn bedrijven welke onder het Europese systeem van verhandelbare emissierechten (ETS) vallen.

behandeld. De aanvrager wordt hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht. De aanvrager heeft dan de keuze om indien gewenst op een later tijdstip een nieuwe aanvraag in te dienen.

Maximaal steunvolume

Per onderzoeks- en ontwikkelingsproject bedraagt de maximale steun 3 miljoen euro. Als ondergrens geldt €25k steun voor ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies en €100k voor onderzoeksprojecten.

Voor deelprojecten in de latere fasen van het ontwikkelingstraject (met resultaten op niveau TRL 6-7: zie bijlage 3) wordt de maximale steun beperkt tot 1.000.000 euro.

Per haalbaarheidsstudie bedraagt de maximale steun per bedrijfspartner 50.000 euro. Kleinere studies zijn eveneens mogelijk, maar het budget moet minstens 25.000 euro per bedrijfspartner bedragen. Indien de haalbaarheidsstudie uitgevoerd wordt door meerdere partners (in consortium of in clustercontext) bedraagt de steun maximaal 500.000 euro per studie (waarbij de grens van een maximale steun per bedrijfspartner behouden blijft).

Een onderneming kan, als aanvrager of bedrijfspartner, steun ontvangen voor maximaal 1 haalbaarheidsstudie per jaar (12 maanden tussen de steuntoekenningen). Wanneer een onderneming behoort tot een groep verbonden ondernemingen, geldt deze beperking voor de hele groep.

Een onderneming kan maximaal 8 miljoen euro bedrijfsinnovatiesteun per (kalender)jaar toegekend krijgen. Dit betreft de steun voor een onderneming als gevolg van zijn interne kosten, uitbestedingen en aandeel in de kosten van onderzoekspartners (max. inzet van 30 VTE's/jaar). Bovenop de 8 miljoen euro kan een onderneming jaarlijks nog 4 miljoen extra bedrijfssteun krijgen, op voorwaarde dat het gaat om projecten in samenwerking met kmo's of in een (internationaal) samenwerkingsverband.

Startdatum

De startdatum is **ten vroegste de 1e dag van de maand volgend op de maand van indiening van de steunaanvraag**.

Indien een project met een opschortende voorwaarde beslist wordt, kan de startdatum ten vroegste de eerste dag van de maand zijn volgend op de maand waarin de voorwaarde voldaan werd. Uiteraard heeft de betrokken bedrijfspartner die de opschortende voorwaarde opgelegd kreeg niet onbegrensd de tijd om die te vervullen. In de praktijk verwacht VLAIO dat zo een voorwaarde binnen 4 maand na de beslissing ingevuld wordt. Bij Europese samenwerkingsprojecten kan de startdatum verschuiven afhankelijk van de modaliteiten van de Europese oproep.

Evaluatieprocedure

VLAIO duidt voor elk project een projectadviseur en een financieel adviseur aan die de aanvraag behandelen.

Voor ontwikkelingsprojecten met een steunbedrag lager dan 500 kEUR en haalbaarheidsstudies wordt gewerkt met een basisproces, waarin de interactie tussen de aanvrager en het agentschap (projectadviseur)

centraal staat. Indien relevant, bijvoorbeeld bij complexe projecten, belangrijke vragen bij steunwaardigheid, weinig kwalitatieve aangeleverde informatie, ... en om de aanvrager(s) maximale kansen te geven, kan dit basisproces uitgebreid worden. Dat kan via het gericht en flexibel (mondeling/schriftelijk) inzetten van externe experts, het opvragen van extra informatie op papier, ...

Ontwikkelingsprojecten met een steunbedrag hoger dan 500 kEUR en onderzoeksprojecten worden in een eerste fase grondig met de aanvragers besproken. Dit gesprek kan gepaard gaan met een bezoek aan de onderneming. Indien nodig zal tijdens dit gesprek bijkomende mondelinge en eventueel schriftelijke informatie gevraagd worden. Vervolgens heeft de aanvrager maximum 12 werkdagen de tijd om de bijkomende informatie en/of de herwerkte aanvraag te bezorgen. Indien dit niet gebeurt, kan er beslist worden om verder te gaan met de evaluatieprocedure binnen de voorziene termijn op basis van de beschikbare informatie in de oorspronkelijke projectaanvraag. De (aangepaste) projectaanvraag wordt in een tweede fase beoordeeld met advies van externe deskundigen.

Deskundigen zijn strikt gebonden aan geheimhouding met betrekking tot de verstrekte informatie. Bij de keuze van de externe deskundigen wordt er over gewaakt om geen potentiële concurrenten of belanghebbenden in te schakelen. De aanvragers kunnen ook een beperkte en nominatieve lijst van te mijden deskundigen opgeven (maximum 15 personen, ondernemingen of onderzoeksgroepen, geen volledige onderzoeksorganisaties). De namen van de deskundigen worden niet aan de aanvrager kenbaar gemaakt. In het geval de aanvrager zijn projectvoorstel mondeling komt toelichten, spreekt het voor zich dat de deskundigen worden voorgesteld op het moment van de vergadering (maar niet eerder).

Op basis van alle beschikbare informatie (incl. het advies van externe deskundigen), wordt een verslag opgesteld op basis waarvan de beslissing wordt genomen. Het volledige verslag wordt samen met de beslissing aan de aanvragers toegestuurd.

De toegekende steun kan ook afhankelijk gemaakt worden van het vervullen van specifieke voorwaarden bij de start of tijdens de uitvoering van het project. Deze voorwaarden kunnen van organisatorische, inhoudelijke of financiële aard zijn.

Projecten worden steeds geëvalueerd volgens de criteria van het kanaal waarin het project werd ingediend. In het geval een projectaanvraag ingediend werd als (gemengd) onderzoeksproject of haalbaarheidsstudie wordt het geëvalueerd volgens de daarvoor geldende criteria. Indien na evaluatie het project blijkt te voldoen, maar echter als een integraal ontwikkelingsproject te beschouwen is, kan er beslist worden ontwikkelingssteun toe te kennen zonder dat er een nieuwe projectaanvraag dient ingediend te worden. In dat geval gelden logischerwijze de voor ontwikkelingsprojecten geldende modaliteiten (25% basissteun etc.).

Toelichting toegevoegde waarde voor Vlaanderen

Het geldt dat de Vlaamse overheid investeert in ondernemingen voor O&O-inspanningen moet voldoende return opbrengen voor de Vlaamse maatschappij (de Vlaamse belastingbetaler die *in fine* het project cofinanciert). Een project mag uiteraard een positieve return hebben voor regio's buiten Vlaanderen, maar bij de beoordeling van de aanvraag kijkt VLAIO in de eerste plaats naar de return voor Vlaanderen. Om dit te beoordelen, wordt primair rekening gehouden met de economische impact. VLAIO verwacht een minimale hefboom van 10, i.e. de totaal gekwantificeerde economische impact moet minstens 10 keer zo groot zijn als de toegekende subsidie. Deze impact wordt bekeken over de eerste 5 jaren na het einde van het project. In specifieke gevallen kan beargumenteerd worden om de periode van 5 jaar uit te breiden naar een horizon

van 10 jaar. Deze eventuele uitbreiding is sterk gelinkt aan het type innovatie en de sector en dient voldoende onderbouwd te worden. Maatschappelijk impact is relevant, maar wordt niet meegenomen in de berekening van de hefboom.

Een onderzoeks- of ontwikkelingsproject moet steeds een economische activiteit omvatten met een overtuigende en onderbouwde business case die cijfermatig weergegeven wordt. Deze economische activiteit moet resulteren in een economische impact, waarbij een hefboom van 10 moet worden behaald (zie ook hoger).

Ook een haalbaarheidsstudie moet steeds de economische activiteit in het beoogde vervolgtraject beschrijven aan de hand van een kwalitatief uitgewerkte en onderbouwde business case. Het marktpotentieel moet geschetst worden en dient het ambitieus karakter van het vervolgtraject duidelijk te maken, maar mag nog wat onzekerheden bevatten welke bij het begin van de haalbaarheidsstudie nog niet uitgeklaard zijn.

Berekenen van de economische impact

Om discussies over de economische waardecreatie in Vlaanderen te structureren, baseert het Agentschap zich voor het bepalen van de economische waarde op 2 indicatoren: namelijk **personeelskosten** (in ruime zin) en **(afschrijvingen op) investeringskosten** voor activiteiten waarbij de projectresultaten worden aangewend.

Personeelskosten gelinkt aan behoud van tewerkstelling worden minder gewaardeerd, i.e. voor het berekenen van de waardecreatie kan maximaal 50% van de kosten gelinkt aan personeelsbehoud in aanmerking komen. Personeelskosten gelinkt aan nieuwe aanwervingen tijdens het project, vallen ook onder deze regel.

Investeringskosten die na afloop en naar aanleiding van het project worden uitgevoerd, komen in aanmerking voor het berekenen van de economische waardecreatie.

De periode waarbinnen deze investeringskosten aanvaard worden om de economische waarde te berekenen is standaard 5 jaar na afloop van het project. Deze periode kan, mits onderbouwde argumentatie, verlengd worden tot een maximum van 10 jaar na afloop van het project. De geloofwaardigheid van de verschaft argumentatie wordt tijdens de evaluatie beoordeeld.

Er wordt een **onderbouwde raming** van het potentieel aan toegevoegde waarde gevraagd aan de hand van geloofwaardige scenario's. Ook effecten bij onderaannemers of toeleveranciers in Vlaanderen, waarmee een duurzame en aantoonbare samenwerking bestaat, kunnen in rekening worden gebracht.

Belangrijk hierbij is dat de aangenomen hypothesen voldoende onderbouwd worden. Verder wordt het risico mee in beschouwing genomen (bv. projecten met erg hoog potentieel, maar lage slaagkans).

Een heldere aanpak om dit te onderbouwen is een tabel, waarbij vertrokken wordt van de markt en op basis van de levenscyclus van het product/proces/dienst een omzet en toegevoegde waarde wordt berekend. Daaruit kan dan afgeleid worden wat dat betekent aan bezoldigingen en/of investeringen in Vlaanderen.

Voor een bestaande onderneming binnen een min of meer bekende business, moet maximaal gebruik gemaakt worden van de publiek beschikbare gegevens of historische cijfers in de onderneming (bv. verhouding tussen omzet en tewerkstelling) en moet, wanneer daarvan afgeweken wordt, dit duidelijk gemotiveerd zijn.

Maatschappelijke impact

Naast de hierboven vermelde economische waarde creatie, kunnen de projectresultaten ook een maatschappelijke waarde creëren.

De maatschappelijke impact wordt als een belangrijke toegevoegde waarde van een project beschouwd en in een apart criterium beoordeeld (zie bijlage 1). Hierbij wordt uitgegaan van een impact op wereldniveau (i.e. niet beperkt tot Vlaanderen).

Domeinen waar een maatschappelijke waarde gecreëerd kan worden, zijn bijvoorbeeld (niet limiterend):

- Milieu, Biodiversiteit & Waterbeheer
- Circulariteit
- Energie & Klimaat
- Gezondheid & Zorg
- Onderwijs & Competenties
- Mobiliteit & Smart Cities
- Duurzame Voeding & Duurzame voedingsstrategieën
- Andere

Gevraagd wordt om -indien je project een maatschappelijke impact heeft- één van bovenstaande domeinen aan te duiden in de template en **steeds een kwalitatieve evaluatie van de maatschappelijke waardecreatie** van het project te geven.

Indien de maatschappelijke waardecreatie ook beargumenteerd wordt op een verifieerbare/gekwantificeerde manier, kan hiervoor een pluspunt bekomen worden bij de beoordeling (zie [evaluatierooster in bijlage 1](#)). Projecten met een negatieve maatschappelijke impact komen niet in aanmerking voor steun.

Algemene afspraken omtrent impact evaluatie

Algemeen geldt dat de valorisatieperiode moet overeenstemmen met de normale levenscyclus van de resultaten. Standaard wordt uitgegaan van een valorisatie van 5 jaar (startend bij het einde van het gesteunde project). Als er duidelijke redenen zijn om de business case over een langere periode in aanmerking te nemen, kan dat in rekening worden gebracht (max. 10 jaar). Hiervoor dient in de aanvraag template expliciet argumentatie worden opgenomen. Met uitzonderingen van aanwervingen die tijdens het project worden gedaan (zie boven), komt de toegevoegde waarde gerealiseerd tijdens het gesubsidieerde project zelf niet in aanmerking.

Indien een project door meerdere bedrijfspartners wordt ingediend, wordt het valorisatiepotentieel op projectniveau bekeken. Elke bedrijfspartner dient een onderbouwde businesscase en een valorisatieverhaal te hebben, maar de totale toegevoegde waarde (i.e. het behalen van hefboom 10 door economische en/of maatschappelijke impact) wordt steeds op projectniveau beoordeeld.

Voor de berekening van de hefboom 10 wordt uitgegaan van de netto-subsidie die de onderneming ontvangt. Hiermee wordt bedoeld dat bij samenwerking met een Vlaamse onderzoeksorganisatie (waarbij de onderzoeksorganisatie partner is in het project, en geen onderaannemer), de steun berekend op de kosten voor de Vlaamse onderzoekspartner niet mee in rekening wordt genomen bij het berekenen van de hefboom.

Indien meerdere gesteunde projecten worden uitgevoerd door dezelfde partner -waarvoor de resultaten samen aanleiding geven tot toegevoegde waarde- zal bij elke opeenvolgende beslissing telkens de totale steun worden vergeleken met de totale toegevoegde waarde in Vlaanderen (cumulatie). Dit wordt beoordeeld in het criterium 7 van het evaluatierooster 'track record' (zie [bijlage 1](#)).

De valorisatie is een belangrijk aspect van het project. De aanvrager dient dan ook altijd belangrijke wijzigingen in de vooruitzichten of realisatie te melden in de verslagen, ook tijdens de valorisatieperiode.

Beoordelings- en selectiecriteria

Steunaanvragen worden geëvalueerd als concrete **projecten binnen hun specifieke bedrijfscontext**. Er wordt vertrokken vanuit het feit dat ondernemingen economische en/of maatschappelijke waarde creëren. Daarom wordt er een vraaggedreven aanpak gehanteerd, waarbij projecten bottom-up (op initiatief van de ondernemingen) ontstaan. Er wordt verder vooropgesteld dat de grootste impact kan worden bereikt door ondernemingen te steunen die via innovatie een **transformatie** (een transitie, een doorbraak, een diversificatie, een modernisering) willen maken en zo een duurzame concurrentiële positie willen opbouwen en hun **competitiviteit** willen verhogen. Daarbij komen ook aspecten als **innovativiteit** (nieuwe oplossingen) en **uitdagingen** (risico's) naar voren. De evaluatie gebeurt op basis van een **globale appreciatie** van de bijdrage van het project tot het transformatieproces van de onderneming en de impact op de onderneming zelf en op de Vlaamse economie.

Bij de beslissing over steun aan een project wordt rekening gehouden met:

- de **additionaliteit** van de steun,
- de **potentiële impact**: zowel voor de onderneming als voor Vlaanderen,
- de **kwaliteit** van het projectvoorstel,
- de **kennisprong** voor de onderneming,
- de **risico's en uitdagingen** van de beoogde innovatie.

Het is belangrijk dat de informatie in het aanvraagdocument toelaat een goed oordeel te vellen over de verschillende aspecten. Naast bovenstaande aspecten wordt ook een algemene **bedrijfseconomische en financiële analyse** uitgevoerd. Hierbij wordt bekeken of de bedrijfspartners beschikken over een voldoende financiële draagkracht, of ze voldoen aan overige overheids- en vergunningsverplichtingen en of de bedrijfspartners vorige projecten correct uitvoerden, o.m. inzake informatieverstrekking, inhoudelijke en financiële verplichtingen en verslaggeving.

Onderzoek en ontwikkelingsprojecten

De hierboven beschreven dimensies worden vertaald in een aantal evaluatiecriteria (zie [bijlage 1](#)).

De beoordeling gebeurt op basis van een globale appreciatie. Dit betekent dat op elk criterium een appreciatie gegeven wordt waarbij 'indicaties voor' en 'indicaties tegen' tegen elkaar worden afgewogen en

dit vervolgens resulteert in een score 'kritisch' (= uitsluiting van steun), 'redelijk' (= score -1), 'goed' (= score 0) of 'zeer goed' (= score +1).

Voor alle projecten binnen de ontwikkelings- en onderzoeksprogramma's geldt dat steuntoekenning enkel mogelijk is mits een minimale totale score wordt behaald. De selectiviteit van de steun (i.e. de minimale score vereist om voor subsidie in aanmerking te komen) wordt bepaald aan de hand van enerzijds (1) globale kwaliteit van het project en (2) de beschikbare budgettaire ruimte. De selectiviteit die gehanteerd wordt op moment van indiening van het project, wordt op de VLAIO-website gepubliceerd.

Als meerdere ondernemingen aan een project participeren, kunnen de appreciaties een gemiddelde zijn van de appreciaties voor de individuele ondernemingen, desnoods rekening houdend met hun relatief belang.

Haalbaarheidsstudies

De hierboven beschreven dimensies worden vertaald in een aantal evaluatiecriteria (zie [bijlage 2](#)).

De beoordeling gebeurt op basis van een globale appreciatie. Dit betekent dat op elk hoofdcriterium een appreciatie gegeven wordt waarbij 'indicaties voor' en 'indicaties tegen' tegen elkaar worden afgewogen. Hierbij is het logisch dat elk hoofdcriterium in de afweging op zich voldoende moet scoren om het project voor steun in aanmerking te nemen.

Als meerdere ondernemingen aan een project participeren, kunnen de appreciaties een gemiddelde zijn van de appreciaties voor de individuele ondernemingen, desnoods rekening houdend met hun relatief belang.

De selectiecriteria voor ontwikkelings- en onderzoeksprojecten worden verder toegelicht in [bijlage 1](#) en voor haalbaarheidsstudies in [bijlage 2](#).

Financiële draagkracht

Naast de hierboven beschreven selectiecriteria is het belangrijk dat de aanvragers voldoende financiële draagkracht bezitten voor de uitvoering en valorisatie van het project. De partners moeten minstens in staat zijn om het project uit te voeren. Dat betekent dat ze over de financiële draagkracht moeten beschikken om de onderneming tijdens de projectperiode normaal te laten functioneren en tegelijk het eigen aandeel in de kosten te dragen. Daarom wordt bij de toekenning van steun bekeken of hieromtrent geen tegenindicaties zijn. Deze analyse heeft drie mogelijke uitkomsten:

- Er zijn geen tegenindicaties m.b.t. de financiële draagkracht van de onderneming.
- De onderneming is duidelijk niet in staat om dit project te dragen.
- Er worden specifieke **financiële voorwaarden** opgelegd met betrekking tot de beschikbare financiële middelen, zoals een kapitaalverhoging of een herschikking van schulden; de subsidie en de voorschotten zullen dan enkel betaald worden als aan die voorwaarden wordt voldaan.

Voor bestaande ondernemingen met voldoende historiek gebeurt de financiële analyse in eerste plaats op basis van de gegevens in de neergelegde jaarrekeningen en de data beschikbaar via Graydon. Dit kan evenwel aangevuld worden met alle informatie die het Agentschap nodig acht, zoals een actueel kasstroomplan in het geval van een cash burner.

Voor startende ondernemingen of in het geval dat er een sterke afwijking is t.o.v. de lopende bedrijfsvoering, zal de analyse gebeuren op basis van een globaal businessplan, met de nodige aandacht voor de financiële planning daarbinnen.

Verder moeten de partners over de nodige vergunningen beschikken om de activiteiten tijdens het project te kunnen uitvoeren. In het algemeen zal hiervoor worden uitgegaan van de verklaringen van de aanvragers, maar in specifieke gevallen kunnen ook voorwaarden worden opgelegd.

Georganiseerd beroep

De bedrijfspartners kunnen via georganiseerd beroep ingaan tegen een beslissing, behalve bij een herziening van de subsidie op grond van formele vaststellingen zoals o.m. het niet tijdig indienen van verslaggeving of het niet tijdig doorstorten van betalingen van een onderzoekspartner. Het beroep moet schriftelijk ingediend worden binnen een termijn van 30 werkdagen na de betekening van de beslissing en gebaseerd zijn op duidelijke, verifieerbare elementen. Dit zijn ofwel concrete elementen die volgens de aanvragers niet correct werden geapprecieerd, ofwel relevante aanvullende informatie die het agentschap niet tijdig kon bereiken of die belangrijke bijstellingen betreft die tegemoetkomen aan de bij de beslissingname gegeven bemerkingen. Vanzelfsprekend moeten de aangebrachte elementen voldoende belangrijk zijn, en geen nieuw verworven inzichten uit het lopende project omvatten, om de genomen beslissing te kunnen wijzigen.

Bij een aantekening van beroep moet de projectdoelstelling ongewijzigd blijven. Indien de bedrijfspartners van oordeel zijn dat men met een gewijzigde projectdoelstelling wel tot een steunbaar project zou komen, dan kunnen zij daarvoor niet van een vraag tot herziening gebruik maken, maar moeten ze een nieuwe projectaanvraag (met nieuwe startdatum) indienen.

Klacht

Indien een aanvrager ontevreden is over de wijze van behandelen door VLAIO kan die te allen tijde schriftelijk, mondeling of elektronisch klacht indienen. Deze klachten worden binnen de 45 dagen na ontvangst behandeld.

Klachten over een negatieve beoordeling van een aanvraag kunnen slechts ingediend worden nadat een vraag tot herziening van de beslissing werd ingediend en behandeld.

Geheimhouding

De personeelsleden van VLAIO (en ook alle andere personen die kennis krijgen van een steunaanvraag of opvolging ervan), zijn -voor de gegevens van of over ondernemingen, instellingen of personen over vindingen, innovaties of onderzoeksresultaten, en ook voor de geformuleerde adviezen- ertoe gehouden om ze:

1. Strikt vertrouwelijk te behandelen;
2. Alleen mee te delen of te laten meedelen aan derden als dat in het rechtstreeks belang is van de onderneming, de organisatie, de instelling of de persoon die de steunaanvraag doet, of als dat een functioneel onderdeel is van de behandeling van de aanvraag, of van een lopend dossier bij Agentschap Innoveren & Ondernemen;
3. Nooit in eigen voordeel of met het oog op een persoonlijk voordeel te gebruiken of te verspreiden.

Deze verplichtingen blijven gelden, ook na het einde van de tewerkstelling bij de Vlaamse overheid of na de aanstelling als lid van het beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen of als externe deskundige, of na het einde van de uitoefening van elke andere opdracht op verzoek van het Agentschap Innoveren & Ondernemen.

Bovenstaande principes zijn decretaal geregeld.

Voor personeel tewerkgesteld door VLAIO gelden verder het personeelsstatuut en de individuele arbeidsovereenkomsten van het personeel. Externe deskundigen ondertekenen voor elk individueel projectvoorstel dat zij behandelen een aparte confidentialiteitsovereenkomst.

Rechten en plichten verbonden aan subsidietoekenning

Alle informatie en afspraken omtrent uitvoering en opvolging van gesteunde projecten kan worden nagelezen in het **'toelichtingsdocument: uitvoering en opvolging'**, terug te vinden op onze VLAIO-website. Hieronder worden enkele basisprincipes kort toegelicht.

Overeenkomst (middelenverbintenis)

De subsidieovereenkomst tussen het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en de bedrijfspartners als begunstigde, bestaat uit de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun, de Beslissing tot Subsidietoekenning met inbegrip van de daarin vermelde Referentiedocumenten en alle Bijlagen, evenals de later door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen schriftelijk bevestigde wijzigingen aan de subsidieovereenkomst.

De Algemene Voorwaarden Innovatiesteun, die de aanvrager aanvaardt bij indiening van zijn steunaanvraag, zijn gepubliceerd [op de webpagina 'vervolgstappen' van de subsidie in de rubriek 'Documenten'](#) onderaan de pagina. Essentiële elementen van de overeenkomst zijn de begroting, het steunbedrag, de projectdoelstellingen en eventueel bijzondere voorwaarden die opgelegd kunnen worden in het kader van een project.

De hoofdverbintenissen in de subsidieovereenkomst hebben het karakter van een middelenverbintenis. De bedrijfspartners als begunstigde zeggen hierbij toe om de nodige inspanningen te doen om via onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten de beschreven projectdoelstellingen te bereiken. De begunstigde zet daarvoor de middelen in zoals aanvaard bij de beslissing. Daarnaast verbindt de begunstigde er zich ook toe om de resultaten toe te passen (valoriseren), met het oog op het realiseren van een maximale toegevoegde waarde in Vlaanderen. Deze verbintenis blijft van toepassing tot 5 jaar na het einde van het project (valorisatieperiode).

Samenwerkingsovereenkomst

Als meerdere bedrijfspartners in het project samenwerken of als er onderzoekspartners zijn, is een onderlinge samenwerkingsovereenkomst nodig. De samenwerkingsovereenkomst dient te worden opgesteld in uitvoering van de overeenkomst met het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en mag er op geen enkel moment mee in tegenspraak zijn.

De samenwerkingsovereenkomst dient minstens de volgende zaken te regelen⁴:

- Aanduiding van de coördinator;
- Modaliteiten zoals te leveren diensten of producten, kostenberekeningen, betalingsmodaliteiten enz.;
- Afspraken omtrent intellectuele eigendom (eigendoms- en gebruiksrechten, wijze van bescherming, exploitatiestrategie,...);
- Procedure bij eventuele onderlinge geschillen.

Ingeval van samenwerking met onderzoeksorganisaties dient de samenwerkingsovereenkomst in overeenstemming te zijn met de hierop toepasselijke regelgeving, in het bijzonder de staatssteunregelgeving. Dit is de verantwoordelijkheid van de samenwerkingspartners zelf.

In het bijzonder als de afspraken tussen partners een essentiële rol spelen bij de beoordeling van de toepassingsmogelijkheden, zal het Agentschap tijdens de behandeling van de aanvraag inzage vragen in de onderlinge overeenkomsten. Behalve bij gemotiveerde uitzonderingen dient de ondertekende samenwerkingsovereenkomst aan het Agentschap te worden ingestuurd binnen de 4 maanden na de verzending van de beslissing van subsidietoekenning aan de bedrijfspartner(s) als begunstigde.

Uitbetaling van de subsidie

De uitbetaling van de subsidie gebeurt standaard in jaarlijkse voorschotten. In sommige gevallen kunnen er bijzondere voorwaarden opgelegd worden met een bepaalde timing, bijvoorbeeld een aanwerving na 6 maanden. Indien die bijzondere voorwaarden niet samenvallen met de jaarlijkse verslaggeving, kan VLAIO beslissen om af te wijken van de jaarlijkse voorschotten en werken met meer (en dus kleinere) voorschotten die gekoppeld worden aan de bijzondere voorwaarden.

Ongeacht het aantal betalingen, wordt het eerste voorschot betaald nadat de opstart van het project door de aanvrager online is bevestigd en eventuele bijzondere voorwaarden bij de start voldaan zijn. Bij de afsluiting van het project wordt op basis van de aanvaarde kosten het definitieve steunbedrag bepaald. Rekening houdend met de som van de reeds uitbetaalde voorschotten, wordt de eindschijf bepaald. Indien het definitieve steunbedrag kleiner is dan de som van de reeds uitbetaalde voorschotten, wordt het verschil teruggevorderd.

De bedrijfspartners worden rechtstreeks en individueel uitbetaald. Vermits onderzoekspartners geen rechtstreekse begunstigden zijn, betalen de bedrijfspartners hun totale factuur. Die kost maakt deel uit van de aanvaardbare kosten van de ondernemingen, waarop subsidie wordt ontvangen.

Het Fonds voor Innoveren en Ondernemen kan onder bepaalde voorwaarden de uitbetaling van de steun opschorten en kan zelfs de steun herzien en terugvorderen indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden en bepalingen in de overeenkomst. Nadere details hieromtrent vindt u terug in het document '[Algemene Voorwaarden Innovatiesteun](#)'. De diverse versies van het document 'Algemene Voorwaarden Innovatiesteun', relevant volgens het moment van indiening, zijn te vinden op [de webpagina rond 'vervolgstappen' in de rubriek 'Documenten'](#) onderaan de pagina.

⁴ Zie hiervoor ook art. 4.3 Algemene Voorwaarden Innovatiesteun. Verdere nuttige informatie in verband met de opstelling van een samenwerkingsovereenkomst tussen bedrijfspartners en onderzoekspartner is te vinden in de VLAIO-publicatie Ons patent boekje, hoofdstuk 5 en de bijlagen bij dit hoofdstuk 5, zie: <https://www.vlaio.be/nl/publicaties/ons-patent-boekje-hoofdstuk-5>.

Verslaggeving

De verslaggeving over het project bestaat standaard uit korte opvolgingsfiches bij elke betalingsschijf en een verslag bij het einde van de projectuitvoering. Daarnaast kunnen specifieke verslagen of bewijsstukken worden gevraagd bij tussentijdse evaluaties of ter invulling van bijzondere voorwaarden. Om de verplichtingen op vlak van valorisatie op te volgen, worden voor onderzoek- en ontwikkelingsprojecten tijdens de valorisatieperiode twee impactverslagen opgevraagd: één na 2 jaar na het projecteinde en één na 5 jaar na het projecteinde. Voor haalbaarheidsstudies wordt één impactverslag opgevraagd, 2 jaar na het project einde.

Bij onvoorziene en belangrijke wijzigingen tijdens de uitvoering moet een dringende melding worden gedaan.

Bijlage 1: Selectiecriteria voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
1. Duidelijkheid en realisme innovatiedoel			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Het innovatiedoel is te onduidelijk/onvolledig of is onvoldoende verifieerbaar OF De slaagkans van het innovatiedoel is quasi onbestaande. 	<ul style="list-style-type: none"> De beschrijving van het innovatiedoel is aanvaardbaar, maar vertoont gebreken op vlak van duidelijkheid en/of volledigheid en/of verifieerbaarheid. EN Het innovatiedoel heeft een reële kans op slagen. 	<ul style="list-style-type: none"> Het innovatiedoel is duidelijk, volledig en verifieerbaar. Waar mogelijk werden de doelstellingen gekwantificeerd. EN Het innovatiedoel heeft een reële kans op slagen. 	
2. Kennisopbouw/uitdagingen			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Het project loopt achter t.o.v. de state-of-practice in de sector. OF Het project bestaat hoofdzakelijk uit engineering of routinematige verbeteringen. OF De kennis is commercieel beschikbaar en kan eenvoudig toegepast/geadopteerd worden. OF De uitwerking zit al in een te laat stadium (TRL 8-9). OF 	<p>Voor onderzoeksproject (incl gemengd)</p> <ul style="list-style-type: none"> Beperkte bijdrage tot de internationale state-of-the-art in de sector OF beperkte wetenschappelijke uitdagingen OF (indien van toepassing) enkel activiteiten in de hogere TRL-niveaus (5-7). <p>Voor ontwikkelingsproject</p>	<p>Voor onderzoeksproject (incl gemengd)</p> <ul style="list-style-type: none"> Het project levert een duidelijke en significante bijdrage t.o.v. de internationale state-of-the-art in de sector. Het draagt bij tot meer kennisopbouw bij de Vlaamse onderneming en gaat gepaard met significante wetenschappelijke uitdagingen. De activiteiten zijn niet louter beperkt tot de hogere TRL-niveaus (5-7). <p>Voor ontwikkelingsproject</p> <ul style="list-style-type: none"> Het project draagt bij tot een significante kennisopbouw en - 	<p>Voor onderzoeksproject (incl gemengd)</p> <ul style="list-style-type: none"> Zoals 'Goed' + Het project heeft een uitgesproken vernieuwend karakter (vergeleken met andere projecten in de sector).

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
<ul style="list-style-type: none"> Het project is gebaseerd op pseudowetenschap of is louter gericht op placebo-effecten, OF Het project bouwt verder op producten/diensten die onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd zijn en dit project voegt onvoldoende wetenschappelijke onderbouwing toe. 	<ul style="list-style-type: none"> De kennisabsorptie bij de Vlaamse indienende ondernemingen is eerder beperkt. OF De uitdagingen (technologisch, technisch, of wetenschappelijk) zijn beperkt. OF (indien van toepassing) een significant deel van de activiteiten bevinden zich in een te laat stadium (TRL>7) 	<p>absorptie bij de Vlaamse indienende onderneming(en) en gaat gepaard met voldoende uitdagingen (technologisch, technisch, of wetenschappelijk). De kennis is niet commercieel beschikbaar. De activiteiten bevinden zich niet in een te laat stadium (dus niet later dan TRL 7).</p>	
3. Relevantie en kwaliteit van de projectaanpak om het innovatiedoel (incl. de valorisatiedoelstelling) te bereiken			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Er zijn belangrijke tekortkomingen in de aanpak (bv. globale aanpak onvoldoende duidelijk, uitdagingen onvoldoende geïdentificeerd, aanpak onvoldoende afgestemd op uitdagingen) die de slaagkans van de wetenschappelijke doelstellingen duidelijk hypothekeren OF Er is een duidelijke mismatch tussen de projectuitvoering en de valorisatiedoelstelling. Het project draagt niet (of slechts in zeer beperkte mate) bij tot de valorisatiedoelstelling. OF 	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn een aantal tekortkomingen in de aanpak (bv. op vlak van duidelijkheid, op vlak van identificatie en aanpak uitdagingen, op vlak van kwaliteit werkprogramma), maar dit houdt slechts een beperkt risico in voor de slaagkans van de wetenschappelijke doelstellingen. OF Een belangrijk deel van het project draagt bij tot de beoogde valorisatie, maar er zijn ook deelaspecten die niet/minder bijdragen tot de valorisatiedoelstelling. OF De vooropgestelde timing is te optimistisch en vormt een beperkt 	<ul style="list-style-type: none"> De projectaanpak werd voldoende duidelijk beschreven. EN De aanpak is goed afgestemd op het bereiken van de wetenschappelijke doelstellingen (o.a. op vlak van aanpak uitdagingen). EN De aanpak is afgestemd op het bereiken van de (lange termijn) valorisatiedoelstelling. EN De vooropgestelde timing is voldoende realistisch. 	

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
<ul style="list-style-type: none"> De vooropgestelde timing is onrealistisch EN hypothekeert de slaagkans van de valorisatie. 	risico voor de slaagkans van de valorisatie.		
4. Vereiste expertise en middelen			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Belangrijke expertise, middelen of infrastructuur vereist om het project uit te voeren, is niet aanwezig en er is geen vooruitzicht op invulling. OF Negatieve financiële analyse van het bedrijf (o.a. co-financieringscapaciteit). 	<ul style="list-style-type: none"> De meest cruciale expertise en middelen zijn aanwezig, maar er zijn een aantal tekortkomingen in de aanwezige expertise/middelen en er werd geen haalbaar remediëringsplan voorgelegd, waardoor het project niet in optimale omstandigheden kan uitgevoerd worden. 	<ul style="list-style-type: none"> De meest cruciale expertise en middelen zijn aanwezig. Eventuele tekortkomingen in expertise/middelen werden geïdentificeerd en een haalbaar plan voor tijdige remediëring werd voorgelegd. Gevestigde R&D actor - Het consortium beschikt over alle nodige expertise, middelen (inclusief financiële middelen) en infrastructuur om het project goed uit te voeren. 	<ul style="list-style-type: none"> Het consortium beschikt over alle nodige expertise, middelen (inclusief financiële middelen) en infrastructuur om het project goed uit te voeren. Dit gebeurde dankzij recente inspanningen (aanwervingen, financiële middelen) die in verhouding tot de R&D capaciteit van het bedrijf substantieel zijn.
5. Begroting			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Ingezette middelen staan duidelijk niet in verhouding tot de beoogde activiteiten. 	<ul style="list-style-type: none"> Ingezette middelen zijn beperkt gemotiveerd of staan minder goed in verhouding tot de beoogde activiteiten. 	<ul style="list-style-type: none"> Ingezette middelen (menskracht, toestellen, faciliteiten) zijn goed gemotiveerd en staan in 	

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
		verhouding tot de uit te voeren taken.	
6. Track record projectuitvoering			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Manifeste gebreken in de track record op vlak van de uitvoering van VLAIO-projecten bij de bedrijfspartners. 	<ul style="list-style-type: none"> Minstens één van de bedrijfspartners heeft een minder goede track record op vlak van de uitvoering van VLAIO-projecten. 	<ul style="list-style-type: none"> De bedrijfspartners hebben een goede track record op vlak van de uitvoering van VLAIO-projecten. OF NVT: Eerste projectindiening bij VLAIO 	

II. IMPACT			
1. Strategisch belang van het project voor de bedrijfspartners			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Het strategisch belang is onduidelijk, onvoldoende onderbouwd of onrealistisch. 	<ul style="list-style-type: none"> Het project zal voor het bedrijf (of het merendeel van de bedrijfspartners in een multipartner-project) slechts resulteren in een beperkte verhoging van de competitiviteit of duurzaamheid. OF Het strategisch belang wordt te optimistisch voorgesteld. 	<ul style="list-style-type: none"> Het bedrijf (of het merendeel van de bedrijfspartners in een multipartner-project) kan met het project een significante verhoging van de competitiviteit of duurzaamheid* van het bedrijf realiseren. Het project past binnen de roadmap van elke betrokken bedrijfspartner. Dit werd duidelijk en overtuigend onderbouwd. <p>* beantwoordend aan de bredere maatschappelijke verwachtingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zoals 'Goed' + het bedrijf (of minstens één van de bedrijfspartners in een multipartner-project) realiseert met het project een <u>belangrijke</u> strategische stap voorwaarts, zoals een nieuw technologieplatform met ruime toepassingsmogelijkheden, een belangrijke diversificatie, een substantiële vergroening van het bedrijf, of een belangrijke verhoging van het ambitieniveau op vlak van innovatiematuriteit (vb. eerste keer structureel aan R&D doen*).

II. IMPACT			
			* is niet hetzelfde als eerste keer innovatiesteun vragen bij VLAIO.
2. SWOT: opportuniteiten/bedreigingen (extern):			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Geen of te beperkte marktvooruitzichten: door te kleine markt, sterk krimpende markt, niet haalbare concurrentie, belemmerende (verwachte) regelgeving die de valorisatie hypothekeert en waarvoor geen realistisch actieplan ter remediëring werd voorgelegd, belangrijke negatieve maatschappelijke effecten die de valorisatie hypothekeken.... 	<ul style="list-style-type: none"> Beperkte marktvooruitzichten (door krimpende markt, verzadigde markt, veel concurrentie, onduidelijke regelgeving of regelgeving in verandering met een zeker risico voor valorisatie, (negatieve) maatschappelijke effecten met een zeker risico voor valorisatie...). 	<ul style="list-style-type: none"> Er is een reële, voor het bedrijf toegankelijke, markt(niche) van voldoende omvang. Normale concurrentie-omgeving. Regelgeving en eventuele maatschappelijke effecten houden geen risico in voor valorisatie. 	<ul style="list-style-type: none"> Zoals 'Goed' + <ul style="list-style-type: none"> een duidelijk grote markt, OF duidelijke voordelen (USP) t.o.v. concurrentie, OF stimulerende randvoorwaarden zoals (verwachte) regulering en beleid. duidelijke positieve maatschappelijke effecten die valorisatie-opportunities creëren
3. SWOT: sterke/zwakke punten van de bedrijfspartners in relatie tot het project (intern):			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Het bedrijf (of het merendeel van de bedrijfspartners bij multipartner project) heeft quasi geen perspectief om een positie in die markt te verwerven, ten gevolge van, o.a.: <ul style="list-style-type: none"> onvoldoende vooruitzichten op voldoende kapitaal of 	<ul style="list-style-type: none"> Het bedrijf (of minstens 1 van de bedrijfspartners) heeft een lage kans om een normale/goede positie te bereiken in de beoogde markt (rekening houdende met aanwezige competenties, kennis van de markt, haalbaarheid wetenschappelijk natraject, haalbaarheid om vereiste 	<ul style="list-style-type: none"> De bedrijfspartners hebben een goede kans om een normale/goede positie te bereiken in de beoogde markt (rekening houdende met aanwezige competenties, kennis van de markt, haalbaarheid wetenschappelijk natraject, haalbaarheid om vereiste kapitaal op 	<ul style="list-style-type: none"> De bedrijfspartners hebben een goede kans om een sterke positie te bereiken in de beoogde markt (rekening houdende met aanwezige competenties, kennis van de markt, haalbaarheid wetenschappelijk natraject, haalbaarheid om vereiste kapitaal op te halen, haalbaarheid

II. IMPACT

<ul style="list-style-type: none"> niet beschikken over de noodzakelijke competenties (of geen vooruitzicht hierop) of ontoereikend plan van aanpak voor valorisatie of onvoldoende kennis van de markt of onhaalbaarheid wetenschappelijk natraject of onhaalbaarheid vereiste strategische allianties of ontbreken freedom to operate. 	kapitaal op te halen, haalbaarheid strategische allianties, FTO en IPR aspecten,...).	te halen, haalbaarheid strategische allianties, FTO en IPR aspecten,...).	strategische allianties, FTO en IPR aspecten, ...).
---	---	---	---

4. Hefboom voor Vlaanderen (= verhouding van de verwachte gemonetariseerde economische toegevoegde waarde voor Vlaanderen t.o.v. de subsidie, over de valorisatieperiode)

KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> De verwachte economische toegevoegde waarde voor Vlaanderen is onvoldoende: er is weinig kans op invulling van een hefboom van 10. OF De business case op basis waarvan de hefboom berekend werd, is niet onderbouwd of totaal onrealistisch. 	<ul style="list-style-type: none"> De business case op basis waarvan de hefboom berekend werd, is <u>onderbouwd en geloofwaardig</u> EN een hefboom van 10 is haalbaar. OF De business case op basis waarvan de hefboom berekend werd, is eerder beperkt onderbouwd of te optimistisch (wel aanvaardbaar), maar een hefboom van 10 is wel haalbaar. 	<ul style="list-style-type: none"> De business case op basis waarvan de hefboom berekend werd, is <u>onderbouwd en geloofwaardig</u> EN een hefboom van 15 is haalbaar. 	<ul style="list-style-type: none"> De business case op basis waarvan de hefboom berekend werd, is <u>onderbouwd en geloofwaardig</u> EN een hefboom van 25 (of meer) is haalbaar.

II. IMPACT			
5. Maatschappelijke impact			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Maatschappelijk onaanvaardbaar (op vlak van milieu, gezondheid,...) OF Ethisch onaanvaardbaar 		<ul style="list-style-type: none"> NVT OF Positieve maatschappelijke impact is niet omvangrijk en/of onvoldoende onderbouwd en/of niet verifieerbaar. 	<ul style="list-style-type: none"> Valorisatie van dit project zal gepaard gaan met <u>omvangrijke verifieerbare positieve</u> maatschappelijke impact (die niet overschaduwd wordt door significante negatieve maatschappelijke impact); deze impact werd goed onderbouwd in de aanvraag. OF Valorisatie van dit project levert een omvangrijke verifieerbare positieve bijdrage aan de Vlaamse maatschappelijke beleidsdoelstellingen (niet overschaduwd door significante negatieve maatschappelijke effecten); deze bijdrage werd goed onderbouwd in de aanvraag.
6. Verankering in Vlaanderen (incl. integratie in het Vlaams innovatie-ecosysteem)			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Er zijn concrete aanwijzingen dat de economisch toegevoegde waarde niet in Vlaanderen zal gerealiseerd worden. 	<ul style="list-style-type: none"> Het bedrijf (of een significant aandeel van de bedrijfspartners in een multipartner-project) is slechts beperkt verankerd in Vlaanderen en het project heeft 	<ul style="list-style-type: none"> De bedrijfspartners zijn goed verankerd in Vlaanderen. De bedrijfspartners zijn momenteel slechts beperkt verankerd in Vlaanderen maar het project draagt substantieel bij tot een betere verankering van de tewerkstelling 	<ul style="list-style-type: none"> De bedrijfspartners zijn goed verankerd in Vlaanderen EN het project draagt substantieel bij tot een verdere verankering van de tewerkstelling en investeringen in Vlaanderen (bv. nieuwe samenwerking(en) binnen Vlaanderen, versterken van de interne

II. IMPACT			
	slechts een beperkt positief effect op deze verankering.	en investeringen in Vlaanderen (bv. nieuwe samenwerking(en) binnen Vlaanderen, versterken van de interne concurrentiepositie t.o.v. andere bedrijfsvestigingen, project bepalend in de beslissing of een belangrijk nieuw onderzoeksproject al dan niet in Vlaanderen wordt uitgevoerd,...).	concurrentiepositie t.o.v. andere bedrijfsvestigingen, project bepalend in de beslissing of een belangrijk nieuw onderzoeksproject al dan niet in Vlaanderen wordt uitgevoerd,...).
7. Valorisatie track record Vlaanderen			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> Ondanks positieve projectresultaten van de vorige VLAIO-projecten (wetenschappelijk/commercieel), realiseerde het bedrijf (of minstens 1 belangrijke bedrijfspartner i.g.v. multi-partnerproject) de valorisatie-intenties voor Vlaanderen slechts in zeer beperkte mate. 	<ul style="list-style-type: none"> Ondanks positieve projectresultaten van de vorige VLAIO-projecten (wetenschappelijk/commercieel), realiseerde het bedrijf (of minstens 1 van de bedrijfspartners i.g.v. multi-partnerproject) de valorisatie-intenties voor Vlaanderen slechts gedeeltelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> De bedrijfspartners hebben hun eerdere valorisatie-intenties voor Vlaanderen (cfr vorige projecten) grotendeels of volledig gehaald OF De bedrijfspartners zijn nieuwe klanten of de valorisatieperiode van de eerste aanvragen is nog niet gestart OF De eerdere valorisatie-intenties voor Vlaanderen konden niet nagekomen worden omwille van tegenvallende (wetenschappelijke/commerciële) resultaten of duidelijk ongunstige omgevingsvoorwaarden (vb. extreme krapte op arbeidsmarkt). De argumentatie van de aanvragers is geloofwaardig. 	<ul style="list-style-type: none"> Zoals Neutraal + voor minstens 1 bedrijfspartner overstijgt de gerealiseerde valorisatie in Vlaanderen duidelijk de valorisatie-intenties voor Vlaanderen.

III. ADDITIONALITEIT

1. Stimulerend effect van de steun

KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
<ul style="list-style-type: none"> • Geen stimulerend effect van de steun. Zelfs niet voldaan aan minstens één van de minimale eisen van Europa: <ul style="list-style-type: none"> • kmo <i>of</i> • project kan niet uitgevoerd worden zonder steun • steun leidt tot diepgaander onderzoek <i>of</i> • steun leidt tot snellere afronding project <i>of</i> • steun leidt tot meer R&D op bedrijfsniveau <i>of</i> tot groter project in omvang <i>of</i> • steun leidt tot meer samenwerking 		<ul style="list-style-type: none"> • Voor elk van de bedrijfspartners is er voldaan aan minstens 1 van de minimale Europese vereisten m.b.t. het stimulerend effect van de steun: <ul style="list-style-type: none"> • kmo <i>of</i> • project kan niet uitgevoerd worden zonder steun • steun leidt tot diepgaander onderzoek <i>of</i> • steun leidt tot snellere afronding project <i>of</i> • steun leidt tot meer R&D op bedrijfsniveau <i>of</i> tot groter project in omvang <i>of</i> • steun leidt tot meer samenwerking 	

Bijlage 2: Selectiecriteria voor haalbaarheidsstudies

De vermelde indicaties in onderstaande tabellen zijn niet limitatief. Een kritische evaluatie van één van de criteria of drie eerder-zwak evaluaties leiden steeds tot een negatieve evaluatie van het project.

I. ADDITIONALITEIT □ NIET STEUNBAAR □ STEUNBAAR	
Stimulerend effect van de steun. Dit criterium evalueert in welke mate de steun effectief een stimulerend effect heeft en nodig is voor de onderneming om de studie uit te voeren.	
INDICATIES TEGEN	INDICATIES VOOR
<ul style="list-style-type: none"> Geen stimulerend effect van de steun. Zelfs niet voldaan aan minstens 1 v/d minimale Europese eisen. 	<ul style="list-style-type: none"> Voldaan aan minstens 1 v/d minimale Europese vereisten m.b.t. stimulerend effect v/d steun: <ul style="list-style-type: none"> Ingediend door kmo. OF steun verdiept, versnelt of verbreedt de studie. OF studie triggert toename in innovatie-uitgaven en/of opbouw innovatiecapaciteit. OF studie en/of beoogd vervolgtraject wordt zonder steun niet uitgevoerd onder huidige omstandigheden.

II. IMPACT		
KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
<ul style="list-style-type: none"> De business case volstaat niet: is onduidelijk, of omvat geen USP, of bevat hiaten, of is onvoldoende onderbouwd, of is te optimistisch. OF de innovatie is gericht op uitdovende activiteiten. OF er is onvoldoende verwachte toegevoegde waarde voor Vlaanderen. OF 	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt aan een of meerdere criteria voor de 'Goed' – score niet voldaan. 	<ul style="list-style-type: none"> De business case voor het beoogde vervolgtraject is duidelijk uitgewerkt. EN de USP van de beoogde innovatie heeft voldoende potentieel. EN het marktpotentieel werd onderbouwd. EN de beoogde innovatie heeft een belangrijke impact op de positie in de markt van de aanvrager.

II. IMPACT		
<ul style="list-style-type: none"> het beoogde vervolgtraject is maatschappelijk onaanvaardbaar of omhelst de ontwikkeling van militaire toepassingen die niet voor subsidie in aanmerking komen. <p>OF</p> <ul style="list-style-type: none"> verankering v/d toegevoegde waarde in Vlaanderen is onvoldoende. 		<p>EN</p> <ul style="list-style-type: none"> er is een duidelijke potentiële groei (extra tewerkstelling/investeringen) dankzij het vervolgtraject. <p>EN</p> <ul style="list-style-type: none"> de verankering van de toegevoegde waarde in Vlaanderen is duidelijk.

III. POTENTIEEL OM DE IMPACT TE BEREIKEN		
KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
<ul style="list-style-type: none"> Te beperkte marktvooruitzichten (bv. door kleine of sterk krimpende markt, sterke concurrentie, belemmerende of onduidelijke regelgeving, blokkerende eigendomsrechten van anderen...). <p>OF</p> <ul style="list-style-type: none"> onvoldoende kennis van markt, reguleringen, klantverwachtingen, concurrentie, barrières. <p>OF</p> <ul style="list-style-type: none"> de onderneming heeft een zwakke uitgangspositie in de markt en compenseert dat niet met een voldoende plan van aanpak of track record van eerdere succesvolle vermarkting van innovaties. <p>OF</p> <ul style="list-style-type: none"> er is onvoldoende perspectief dat de onderneming over de juiste expertise en middelen zal beschikken om het vervolgtraject succesvol uit te voeren. 	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt aan een of meerdere criteria voor de 'Goed' – score niet voldaan. 	<p>Voor de beoogde innovatieve ontwikkeling in het vervolgtraject geldt:</p> <ul style="list-style-type: none"> De reële toegankelijke markt voor de onderneming onderbouwd, en is voldoende omvangrijk. <p>EN</p> <ul style="list-style-type: none"> er zijn geen beperkende reguleringen of ze worden helder toegelicht. <p>EN</p> <ul style="list-style-type: none"> de uitgangspositie en het concurrentielandschap worden helder toegelicht. <p>EN</p> <ul style="list-style-type: none"> de uitgangspositie in de beoogde markt is gunstig en wordt onderbouwd.

IV. DOELSTELLINGEN		
KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
<ul style="list-style-type: none"> • De doelstellingen van de studie zijn onduidelijk of onrealistisch. • OF de studie is onvoldoende gericht op het definiëren van een steunbaar vervolgtraject. • OF de doelstellingen van de studie zijn niet in lijn met het beoogde vervolgtraject en de te realiseren business case. • OF het beoogde doel is al gemeengoed of de uitwerking zit al in een te laat stadium (TRL 8-9). • OF het potentieel niveau van nieuwe kennis of uitdagingen in het beoogde vervolgtraject is te beperkt voor de onderneming of de kennis is commercieel beschikbaar en kan eenvoudig toegepast worden. • OF er wordt wel nieuwe kennis opgedaan maar die wordt onvoldoende opgenomen door de onderneming zodat het vervolgtraject en de latere vermarkting bemoeilijkt worden. • OF de studie bestaat hoofdzakelijk uit andere activiteiten dan het onderzoek van de uitdagende technische en/of wetenschappelijke aspecten van het beoogde vervolgtraject. • OF de studie wijkt onvoldoende af van de gangbare bedrijfsvoering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt aan een of meerdere criteria voor de 'Goed' – score niet voldaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • De doelstellingen van de studie zijn duidelijk, concreet en verifieerbaar. • EN de studie is gericht op het definiëren en blootleggen van de kennishiaten en de technologische en/of wetenschappelijke risico's en uitdagingen van het vervolgtraject. Deze risico's en uitdagingen worden helder toegelicht. • EN de doelstellingen zijn gericht op het bestuderen van de haalbaarheid van een steunbaar vervolgtraject. • EN de kennis die de onderneming opbouwt wordt beperkt beschreven.

V. POTENTIEEL OM DE DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn tekortkomingen in de aanpak (bv. onvoldoende afgestemd op uitdagingen, kwaliteit werkprogramma hypothekeert slaagkans van de studie, uitvoeringsrisico's niet geïdentificeerd, ...) en de onderneming kan geen goede track record voorleggen die vertrouwen geeft dat de studie goed zal uitgevoerd worden. OF • belangrijke expertise, (financiële) middelen of infrastructuur vereist om de studie uit te voeren, is onvoldoende aanwezig bij het bedrijf. Dit wordt niet gecompenseerd door een samenwerking en er is ook onvoldoende vooruitzicht op invulling op een andere manier. OF • er is onvoldoende capaciteit in het bedrijf de studie uit te voeren en tegelijkertijd de nodige lopende inkomsten te genereren. OF • mismatch tussen uitvoering van de studie en valorisatiedoelstelling. Studie draagt niet (of slechts zeer beperkt) bij tot het voorbereiden van een innovatief, ambitieus en steunbaar vervolgtraject en de valorisatiedoelstelling. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt aan een of meerdere criteria voor de 'Goed' – score niet voldaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • De aanpak wordt helder beschreven, is gekoppeld aan de doelstellingen en wordt logisch opgebouwd. EN • de inzet van mensen en middelen is onderbouwd en realistisch. EN • de taakverdeling tussen de partners wordt concreet toegelicht. EN • de capaciteit en interne expertise van het bedrijf worden beschreven en toont aan hoe de aanvragers de nieuwe kennis intern borgen.

Bijlage 3. Toelichtingen bij het omgaan met TRL

Om de specifieke niveaus van een innovatietraject aan te duiden kunnen Technology Readiness Levels (TRL) worden gebruikt. Een TRL-bereik kan worden gehanteerd om aan te geven voor welke fase van het innovatietraject een steunkanaal bedoeld is. De Technology Readiness Levels geven de mate van ontwikkeling van een technologie aan, waarbij TRL 1 staat voor technologie aan het begin van de ontwikkeling en TRL 9 voor technologie die technisch en commercieel klaar is. De eerste drie levels (TRL 1 tot 3) behoren tot ‘onderzoek’, gevolgd door ‘ontwikkeling’ (TRL 4 tot 7) en ‘implementatie’ (TRL 8 tot 9).

Activiteiten in de vroegere fasen van een ontwikkelingsproject beogen resultaten op niveau TRL 4-5. Projecten in de latere fasen van een ontwikkelingsproject beogen resultaten op niveau TRL 6-7. Dit betekent dat er reeds een voldoende maturiteit voorhanden is bij de start van het project (proof-of-concept op kleinere schaal), maar dat er nog geen commerciële uitrol mogelijk is.

We vestigen de aandacht op het feit dat geen enkele activiteit van TRL-niveau 8 of 9 steunbaar is. Een project dat dergelijke activiteiten bevat, zal negatief beoordeeld worden op basis van het scorerooster-criterium: “Het beoogde doel is al gemeengoed of de uitwerking zit al in een laat stadium (TRL 8-9)”.

De Europese Commissie past het TRL-systeem toe en zet het in om specifieke fasen van technologieontwikkeling te stimuleren bij het kaderprogramma Horizon 2020. Voor de invulling van TRL's is er momenteel nog geen algemeen aanvaarde praktijk, maar VLAIO wil pragmatisch aansluiten bij de werkwijze zoals voorgesteld door de Europese Commissie. Hieronder (‘Common trends to all technologies’) is de definitie van TRL-niveaus opgenomen zoals verduidelijkt door de Europese Commissie. Dit wordt nader onderbouwd in een algemene Europese studie (“**Guide of Guides**”, GoG) met een eerste verdere concretisering voor het domein van de hernieuwbare energie.

COMMON TRENDS TO ALL TECHNOLOGIES.

Throughout the execution of the project, the GoG has evolved into a living document, as it was amended with the integration of up-to-date information coming from the interaction with stakeholders in the 10 RE fields.

The homogenization of common trends faced challenges when addressing readiness levels which diverge from one technology to another. As matter stands, technology development processes do not follow the same path depending on their particularities (interface with environment, manufacturing readiness, testing and validation steps, etc.). This means that the definition of the common trends should be robust enough in order to comply with all technology readiness levels. It is assumed that examples are valuable information in terms of acceptability towards future users of the GoG. In this context, the provision of examples should be encouraged in the guidance documents.

The following provides an overview of the common trends identified.

TRL 1: Basic principles observed

- Identification of the new concept
- Identification of the integration of the concept

- Identification of expected barriers
- Identification of applications
- Identification of materials and technologies based on theoretical fundamentals/literature data
- Preliminary evaluation of potential benefits of the concept over the existing ones

TRL 2: Technology concept formulated

- Enhanced knowledge of technologies, materials and interfaces is acquired
- New concept is investigated and refined
- First evaluation about the feasibility is performed
- Initial numerical knowledge
- Qualitative description of interactions between technologies
- Definition of the prototyping approach and preliminary technical specifications for laboratory test

TRL 3: Experimental proof of concept

- First laboratory scale prototype (proof-of-concept) or numerical model realized
- Testing at laboratory level of the innovative technological element (being material, sub-component, software tool, ...) but not the whole integrated system
- Key parameters characterizing the technology (or the fuel) are identified
- Verification of experimental application through simulation tools and cross-validation with literature data (if applicable).

TRL 4: Technology validated in lab

- (Reduced scale) prototype developed and integrated with complementing sub-systems at laboratory level
- Validation of the new technology through enhanced numerical analysis (if applicable).
- Key Performance Indicators are measurable
- The prototype shows repeatable/stable performance (either TRL/4 or TRL/5, depending on the technology)

TRL 5: Technology validated in relevant environment

- Integration of components elements and auxiliaries in the (large scale) prototype
- Robustness is proven in the (simulated) relevant working environment
- The prototype shows repeatable/stable performance (either TRL4 or TRL5, depending on the technology)
- The process is reliable and the performances match the expectations (either TRL5 or TRL6, depending on the technology)
- Other relevant parameters concerning scale-up, environmental, regulatory and socio-economic issues are defined and qualitatively assessed

TRL 6: Technology pilot demonstrated in relevant environment

- Demonstration in relevant environment of the technology fine-tuned to a variety of operating conditions

- The process is reliable and the performances match the expectations (either TRL5 or TRL6, depending on the technology)
- Interoperability with other connected technologies is demonstrated
- Manufacturing approach is defined (either TRL6 of TRL7, depending on the technology)
- Environmental, regulatory and socio-economics issues are addressed

TRL 7: System prototype demonstration in operational environment

- (Full scale) pre-commercial system is demonstrated in operational environment
- Compliancy with relevant environment conditions, authorization issues, local/national standards is guaranteed, at least for the demo site
- The integration of upstream and downstream technologies has been verified and validated
- Manufacturing approach is defined (either TRL6 of TRL7, depending on the technology)

TRL 8: System complete and qualified

- Technology experimented in deployment conditions (i.e. real world) and has proven its functioning in its final form
- Manufacturing process is stable enough for entering a low-rate production.
- Training and maintenance documentation are completed
- Integration at system level is completed and mature
- Full compliance with obligations, certifications and standards of the addressed markets

TRL 9: Actual system proven in operational environment

- Technology proven fully operational and ready for commercialization
- Full production chain is in place and all materials are available
- System optimized for full rate production

Bronnen

- Directorate-General for Research and Innovation 2017, European Commission, <<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d5d8e9c8-e6d3-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-61073523>>
- Directorate-General for Research and Innovation 2017, European Commission, <<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1da3324e-e6d0-11e7-9749-01aa75ed71a1>>

Agentschap
Innoveren & Ondernemen
Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel
www.vlaio.be